

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ ในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา : กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ

วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 2 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อนนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ

(คสช.)

วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ

(คสช.)

วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบผลกระทบก่อนและหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ

(คสช.)

วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 5 มาตรการแก้ไขแรงงานข้ามชาติกัมพูชาในเขตชุมชนชาวประมงไทย

วิเคราะห์โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้แก่ แรงงานข้ามชาติ นายจ้างเรือประมง และผู้ประกอบการ เช่น บ้านเช่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ การศึกษา อาชีพ

ข้อมูล	ประเภท	จำนวน (n = 200)	ร้อยละ (100.00)
เพศ	ชาย	109	54.5
	หญิง	91	45.5
การศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	78	39
	ประถมศึกษา	101	50.5
	มัธยมศึกษา/ปวช.	19	9.5
	ปริญญาตรี	2	1
	อาชีพ	ประมง	90
อาชีพ	ค้าขาย	66	33
	รับจ้างทั่วไป	23	11.5
	แม่บ้าน	16	8
	รับราชการ/ลูกจ้างของราชการ	5	2.5

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีประสบการณ์รู้เรื่องแรงงานข้ามชาติ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 ซึ่งมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแหลมสิงห์ พบว่า ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาจะไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ

39 รองลงมาจากระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และจบปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างในอำเภอแหลมสิงห์ พบว่า ส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 รองลงมาอาชีพแม่บ้าน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8 และอาชีพรับราชการ/ลูกจ้างของราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 200 คน ในอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จะมีอายุเฉลี่ย 42.34 ปี และอยู่อาศัยในอำเภอแหลมสิงห์ เฉลี่ย 37.77 ปี

ตอนที่ 2 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ ก่อนนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายด้าน (n = 200)

ผลกระทบรายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.38	1	ปานกลาง	3
2. ด้านสังคม	2.94	0.88	ปานกลาง	4
3. ด้านการเมืองการปกครอง	3.49	0.96	ค่อนข้างมาก	2
4. ด้านสาธารณสุข	3.51	1.08	ค่อนข้างมาก	1
รวม	3.33	0.98	ปานกลาง	

จากตาราง 3 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในภาพรวม ก่อนนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ ด้าน มีค่าเฉลี่ย 3.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 การตีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง หากจำแนกตามรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 2 ด้านการเมืองการปกครอง มีค่าเฉลี่ย 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 3 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1 ดีความผลกระทบบ
คือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 4 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 ดีความผลกระทบบ
คือ มีผลปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
ในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านเศรษฐกิจ				
1. การทดแทนแรงงานไทย	4.35	0.72	มาก	2
2. การเพิ่มผลผลิตทางการประมง	3.47	1.34	ค่อนข้างมาก	4
3. การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน	2.16	1.23	ค่อนข้างน้อย	6
4. การแย่งอาชีพคนในพื้นที่	2.19	0.99	ค่อนข้างน้อย	5
5. การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการ ต่อเนื่อง	4.53	0.61	มาก	1
6. การเปลี่ยนงานบ่อย	3.55	1.12	ค่อนข้างมาก	3
รวม	3.38	1	ปานกลาง	

จากตาราง 4 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านเศรษฐกิจ ก่อนนโยบาย
ของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ
เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง หากจำแนก
ในรายเรื่องตามลำดับผลกระทบจากมากไปหาน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.53 และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ดีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ การทดแทนแรงงานไทย มีค่าเฉลี่ย 4.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
0.72 ดีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ การเปลี่ยนงานบ่อย มีค่าเฉลี่ย 3.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12
ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 4 ได้แก่ การเพิ่มผลผลิตทางการประมง มีค่าเฉลี่ย 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.34 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การแย่งอาชีพคนในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 2.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 6 ได้แก่ การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 2.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ก่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในด้านเศรษฐกิจ เรื่อง การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่อง นั้นมีผลกระทบมากที่สุด กล่าวคือ แรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่เข้ามาขายแรงงานประมงในแหลมสิงห์ ได้เข้ามาสร้างรายได้ต่อผู้ประกอบการ อาทิ บ้านเช่า ร้านอาหารของ ร้านอาหารโทรศัพท์ เป็นต้น เพราะเมื่อแรงงานเข้ามามากขึ้นมีการปรับเปลี่ยนวิธีการพักอาศัยจากเดิมที่มีการพักอาศัยในเรือประมง ต่อมาเมื่อมีครอบครัวหรือพาครอบครัวมาอยู่ด้วย ทำให้แรงงานข้ามชาติเริ่มปรับเปลี่ยนมาเป็นการเช่าบ้านหรือห้องแถวบนฝั่งมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการบ้านเช่า และเมื่อแรงงานเข้ามาอยู่มากขึ้น ๆ ทำให้มีการใช้จ่าย ก่อให้เกิดร้านค้าต่าง ๆ ที่รองรับการบริโภคของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่เข้ามาขายแรงงานในเรือประมงแหลมสิงห์

นอกจากนี้ ตลาดนัดป่าปู้เป็นตลาดนัดที่สร้างใกล้กับแหล่งบ้าน เช่น ของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา เนื่องด้วยมีกิจการบ้านเช่าที่สร้างเพื่อรองรับการพักอาศัยของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ที่เข้ามามากในแหลมสิงห์ช่วงเรือไคที่กำลังเจริญเติบโต ทำให้บ้านเช่าดังกล่าวเป็นเหมือนชุมชนเล็ก ๆ ของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา เม็ดเงินจึงหมุนเวียนในพื้นที่ ส่วนหนึ่งจากการใช้จ่ายใช้สอยของแรงงานข้ามชาติ และคนไทยในพื้นที่สร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของแหลมสิงห์ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “บ้านเช่าตลาดป่าปู้ตอนนี้มีแต่เขมร แต่การมาอยู่ของมันจะว่าดีก็จริงที่มันมาใช้จ่ายซื้อของร้านค้า ตลาดนัด บ้านเช่า พวกนี้เขาจะได้ประโยชน์ คนพื้นที่เองก็หากินกับพวกมันนี้แหละขายโทรศัพท์บ้าง ขายกับข้าวบ้าง” (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

อย่างไรก็ดี ในส่วนของผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ ในด้านเศรษฐกิจ เรื่อง การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน มีผลกระทบน้อยที่สุด เพราะ การจ้างแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเป็นการจ้างแบบทั่วไป กล่าวคือ เจ้าของเรือประมงเคยจ้างคนไทยเท่าไร ก็ต้องจ้างแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเท่านั้น จะไม่มีการกดราคาค่าแรง เพราะแรงงานข้ามชาติจะรู้ถึงกันหมด ถ้าเจ้าของเรือลำใดกดค่าแรงมักจะเป็นที่พุดต่อ ๆ กัน และจะไม่ขายแรงงานให้กับเรือลำที่เอาเปรียบค่าแรง เนื่องจากแรงงานประมงนั้นขาดแคลนและหายาก จึงทำให้บรรดาเจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์ต้องจ้างแบบตรงไปตรงมา

ตามความเป็นจริง เนื่องจากไม่สามารถมีระบบควบคุมแรงงาน ได้ จึงไม่มีการผูกขาดในเรื่องค่าจ้างแรงงาน

เนื่องจากระบบทุนนิยมขนาดย่อมไม่สามารถควบคุมแรงงานและผูกขาดในเรื่องค่าจ้างได้ ดังนั้น การประมงแหลมสิ่งห้จึงยังไม่ก่อให้เกิดการขูดรีดแรงงานในลักษณะที่เรียกว่า ระบบทาสสมัยใหม่ เนื่องจาก เกิดจากภายใต้เงื่อนไขที่สำคัญ คือ แรงงานมักเป็นผู้ขาดการเข้าใจถึงสิทธิของตนเอง การไม่รู้ถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจากการเสี่ยงการทำงาน ขาดองค์กรจัดตั้งของตนเองหรือถ้ามีก็ไม่มี ความเข้มแข็ง ความมีภาวะของความไม่มั่นคงในที่อยู่อาศัยและขาดมาตรการป้องกันทางกฎหมายที่ดีพอ (Free The Slaves. n.d.)

ดังนั้น การขูดรีดในระบบทุนนิยมขนาดย่อม จึงยังไม่พัฒนาไปเป็นการขูดรีดแบบระบบทาสสมัยใหม่ที่แรงงานอยู่ภายใต้การควบคุมและครอบงำของระบบอย่างหนักแน่น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “จ้างแรงงานเขมรนี้ไม่ได้ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายให้เจ้าของเรือนะ เขมรมันฉลาดนะไม่ได้โง่ บางทีมันจะเอาแพงกว่าแรงงานไทยด้วย 300 บาทต่อคืน จะเอา 350” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสังคมในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านสังคม				
1. การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ	4.33	0.75	มาก	1
2. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเอง	3.72	1.03	ค่อนข้างมาก	2
3. การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ	1.41	0.67	น้อย	5
4. การเข้ามาแย่ง ไฟฟ้า น้ำประปา	2.98	1.19	ปานกลาง	3
5. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่	2.26	0.78	ค่อนข้างน้อย	4
รวม	2.94	0.88	ปานกลาง	

จากตาราง 5 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านสังคม ก่อนนโยบายของคณะกรรมการแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิ่งห้ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 2.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ตีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ มีค่าเฉลี่ย 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ดีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเอง มีค่าเฉลี่ย 3.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ การเข้ามาแย่ง ไฟฟ้า น้ำประปา มีค่าเฉลี่ย 2.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.19 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 4 ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 2.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 1.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ดีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในด้านสังคม เรื่อง การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ มีผลกระทบมากที่สุด เพราะการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาก่อให้เกิดเด็กไร้สัญชาติ กล่าวคือ การเข้ามาขายแรงงานประมงของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา โดยฝ่ายชายมีครอบครัวพักอาศัยในบ้านเช่า ซึ่งฝ่ายหญิงคลอดลูกที่เมืองไทย บางครอบครัวมีลูก 3 - 4 คนโดยไม่มีการคุมกำเนิด เด็กที่เกิดมาจากพ่อแม่ที่มาจากแรงงาน โดยผิดกฎหมาย จากการลักลอบเข้ามาขายแรงงาน และโดยลักษณะการดำรงชีวิตจะเป็นการเลี้ยงลูกให้โตพอสมควร จะให้เข้าสู่กระบวนการขายแรงงาน โดยที่ไม่มีการส่งให้เรียนหนังสือ ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ส่วนเด็กไร้สัญชาตินี้มากขึ้นเรื่อย ๆ นะ ก็ถามว่ามาทำไมมันไม่ได้มีอะไรมากเลย พอมาอยู่ 3 - 4 ปี ลูกก็เต็มไปหมด ยังมีบ้านเช่าอยู่กันยาวเลย ไม่มีการคุมกำเนิด ครอบครัวหนึ่งลูก 3 - 4 คน บางคนมันมาอยู่ได้ปีสองปีก็กลับไปเอาลูกเมียมาอยู่ พอลูกโตหน่อยก็ให้ทำงานไม่ส่งให้เรียนหนังสือ” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

อย่างไรก็ดี ในส่วนของเรื่องการกักขังแรงงานของผู้ประกอบการมีผลกระทบน้อยที่สุด เพราะ เรือประมงแหลมสิงห์เป็นเรือประมงพาณิชย์ ที่ไม่มีขนาดใหญ่และมากเท่ากับเรือประมงพาณิชย์ที่อื่น ที่มีทั้งขนาดลำเรือและเครื่องมือที่ใหญ่กว่าการลงทุนมากกว่า นายทุนจากที่อื่นมีเรือเป็น 20 - 30 ลำ แต่เจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์มีเรือประมงเพียงแค่ 3 - 5 ลำอย่างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของเรือเพียงลำเดียว ซึ่งไม่ต้องลงทุนมากเท่ากับนายทุนใหญ่ที่มีเรือเป็นสิบ ๆ ลำ

ดังนั้น ความคุ้มทุนกับมนุษยธรรมทางด้านจิตใจเจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์ มีมนุษยธรรมมากกว่าไม่กักขังแรงงานเหมือนกับที่อื่น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

...ไม่ใช่ไม่ค่อยไม่มีเลย แต่ถ้าเราจะพูดกันตรง ๆ ไม่ได้พูดในที่แจ้งที่มันมีจริง ซึ่งไม่ใช่ที่แหลมสิงห์ แต่มีแค่ 3 - 4 สมุทรเป็นตัวร้ายที่สุด เวลานี้ก็ขย้อมรับกันแล้วว่าเวลาไปที 1 - 2 ปีที่อินโด ได้เปลี่ยนลูกน้องไม่เปลี่ยน เอาลูกน้องกลับมากลับไม่ไปอีก พูดกันง่าย ๆ คือ เจ็บไข้ ได้ป่วยก็อยู่กันอย่างนั้นแหละ ตอนนั้นมันขึ้นอยู่กับจิตใจคือ คนอื่นที่ไม่ใช่คนแหลมสิงห์ เขาเห็นแก่ตัวมากเกินไป เขาแต่มีเอาผลประโยชน์ของเขา เขาเป็นนายทุนใหญ่ คนแหลมสิงห์มีจิตใจที่มีมนุษยธรรมมากกว่า (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านการเมือง การปกครองในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านการเมืองการปกครอง				
1. การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่า กัมพูชา	2.32	1.30	ปานกลาง	5
2. เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงาน เดือน	4.12	0.97	ค่อนข้างมาก	4
3. เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงิน ได้โต๊ะ	4.15	1.02	ค่อนข้างมาก	3
4. การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทาง การเมือง	1.85	1.00	ค่อนข้างน้อย	6
5. ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน	4.27	0.76	มาก	1
6. แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคง	4.23	0.71	มาก	2
รวม	3.49	0.96	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 6 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านการเมืองการปกครอง ก่อนนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่าผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน มีค่าเฉลี่ย 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ตีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคง มีค่าเฉลี่ย 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ตีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินได้โต๊ะ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 4 ได้แก่ เจ้าหน้าที่เก็บส่งรายเดือนจากแรงงานเดือน มีค่าเฉลี่ย 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา มีค่าเฉลี่ย 2.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30 ตีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 6 ได้แก่ การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 1.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในด้านการเมืองการปกครอง เรื่อง ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน มีผลกระทบมากที่สุด เพราะ การที่แรงงานข้ามชาติกัมพูชาจะลักลอบเข้ามาเพียงลำพัง โดยที่ไม่มีนายหน้านั้นเป็นไปได้โดยยาก ดังนั้น การเข้ามาแต่ละครั้งจะต้องมีนายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนเข้ามาโดยเสียค่านายหน้า เช่น ถ้าเจ้าของเรือประมงต้องการแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเป็นลูกน้องเรือ จะต้องติดต่อนายหน้าเป็นที่รู้จักในท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีการเสียค่าหัวให้กับทางนายหน้า ในการดำเนินการหาแรงงานมาให้อาจจะคิดราคาค่าหัวกันตามที่ตกลงกัน เช่น คิดค่าหัวคนละ 1,000 บาท

นายหน้าจะจัดหาแรงงานมาให้ตามที่เจ้าของเรือประมงต้องการ ส่วนประสบการณ์การทำงานของแรงงานข้ามชาติกัมพูชานั้นจะเป็นงานหรือไม่ ไม่ใช่ความรับผิดชอบของนายหน้าเป็นเพียงแต่การอาสาหาแรงงานให้เท่านั้น ซึ่งการนำแรงงานข้ามชาติกัมพูชาแบบผิดกฎหมายของนายหน้า ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยากต่อการตรวจสอบ และเมื่อเกิดปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะไม่สามารถตามตัวแรงงานมาลงโทษตามกฎหมายได้ และไม่สามารถตรวจสอบจำนวนแรงงานที่เข้ามาว่ามีจำนวนเท่าใด ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ลูกน้องเรือเวลาขาด อย่างเราคนไทยไปหากันเองไม่ได้หรอกนะ มันไม่มาหรอก แปลกหน้า ต้องให้นายหน้าไปหา มาต้องเสียค่าหัวมันถึงจะมา หัวละ 1 - 2 พันแล้วแต่มีตกลงกัน แต่พอไอ้พวกนี้เข้ามารัฐก็ตรวจสอบลำบาก เวลาไปทำผิดกฎหมายจะตามตัวหรือเอาอะไรกับมันยาก” (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์. 2557)

อย่างไรก็ดี ในส่วนของเรื่อง การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง มีผลกระทบน้อยที่สุด เนื่องด้วย แรงงานข้ามชาติกัมพูชาเป็นแรงงานเดือนการขายแรงงานและการอยู่อาศัยในแหลมสิงห์มักจะหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่ค่อยกล้าเปิดเผยเท่าใดนัก เมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้า

เมืองมาตรวจสอบจับกุมแรงงานข้ามชาติมักจะหลบหนี ดังนั้น การที่จะมีนักการเมืองจ้างแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเป็นมือบทางการเมืองจึงเป็นไปได้ เพราะตัวแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเองก็ลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายแล้ว จะไม่กล้ารับเป็นมือบทางการเมือง ดังที่ผู้ประกอบการเรือประมงแหลมสิงห์ กล่าวว่า “รับจ้างเป็นมือบทางการเมืองไม่มีหรอก ถ้าพึ่งตัวเขมรมันเองยังต้องหนีตำรวจเลย แรงงานมันเดือนอยู่แล้วมันไม่กล้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอะไร เผลอ ๆ อาจจะโดนจับโทษหนักกว่าลักลอบเข้าเมืองอีก” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลกระทบด้านสาธารณสุขในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านสาธารณสุข				
1. แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา	3.57	0.98	ค่อนข้างมาก	2
2. การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์	3.42	1.43	ค่อนข้างมาก	3
3. แรงงานมีพฤติกรรมขับถ่ายไม่ถูกสุขลักษณะ	2.77	1.18	ปานกลาง	5
4. ราชการเสียงบประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพ	4.17	0.70	ค่อนข้างมาก	1
5. แรงงานกัมพูชาทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง	3.61	1.12	ค่อนข้างมาก	4
รวม	3.51	1.08	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 7 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านสาธารณสุข ก่อนนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ราชการเสียงบประมาณด้านการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา มีค่าเฉลี่ย 3.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ การแข่งขันบริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์ มีค่าเฉลี่ย 3.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.43 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 4 ได้แก่ แรงงานกัมพูชาที่ขยับไม่เป็นที่เป็นทาง มีค่าเฉลี่ย 3.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 5 ได้แก่ แรงงานมีพฤติกรรมขี้ขลาดไม่ถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 2.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 ตีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในด้านสาธารณสุข เรื่อง ราชการเสี่ยงประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพมีผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากหน่วยงานราชการ อาทิ สาธารณสุข โรงพยาบาล ต้องเสี่ยงประมาณด้านสุขภาพ ในเรื่อง ค่าयरักษาโรค การแจกถุงยางอนามัยให้กับแรงงานข้ามชาติเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การจ้างบุคลากรเพิ่มเติมในการรองรับการรักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากคนไทยในพื้นที่ดังกล่าว สัมภาษณ์ที่ว่า “เวลาที่แรงงานข้ามชาติเข้ามารักษาพยาบาล เราต้องรักษาตามหลักมนุษยธรรมไม่ว่าจะถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมาย บาดเจ็บมาโรงพยาบาลก็ต้องรักษา อีกทั้งเรื่องการป้องกันโรคติดต่อ เหล่านี้รัฐต้องเสี่ยงประมาณจำนวนมาก ในแต่ละปีที่จัดสรรให้โรงพยาบาลทั้งค่าयरจ้างพนักงานนอกเหนือจากรักษาคนไข้ในพื้นที่ที่เป็นคนไทย” (มนัส เจริญสิทธิ์. สัมภาษณ์. 2557)

อย่างไรก็ดี ในส่วนของผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในเรื่องแรงงานมีพฤติกรรมขี้ขลาดไม่ถูกสุขลักษณะ มีผลกระทบน้อยที่สุด เพราะการอยู่อาศัยของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาจะอาศัยบ้านเช่าเป็นที่หลับนอน บ้านเช่าแต่ละแห่งจะมีส้วมซึมอย่างถูกสุขลักษณะ ไม่ส่งกลิ่นเหม็น และมีระบบน้ำทิ้งที่ถูกต้อง บ้านเช่าส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่บริเวณตลาดป่าปู้ย เป็นห้องเช่าที่เริ่มก่อสร้างใหม่มีลักษณะความเป็นอยู่ที่สะอาดไม่แออัดและถูกสุขลักษณะ ไม่ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนคนแหลมสิงห์ที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น เรื่องพฤติกรรมขี้ขลาดไม่ถูกสุขลักษณะจึงไม่มี ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ถ้าอยู่บนฝั่งเขมรมันก็ขี้ขลาดเหมือนเรา ๆ ในส้วมซึม บ้านเช่ามันก็มีถูกสุขลักษณะไม่ขี้ขลาดเรียกรวด แต่ถ้าอยู่บนเรือประมงมักเป็นอีกเรื่องหนึ่ง มันขี้ขลาดลงทะเล เพราะมันเป็นสิ่งที่ไม่ดีเลย ไม่ได้กระทั่งได้หรือลูกน้องก็ขี้ขลาดลงทะเลหมด แต่ถ้าบนฝั่งจะไม่มีในลักษณะนี้” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตอนที่ 3 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายด้าน (n = 200)

ผลกระทบรายด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.01	0.84	ปานกลาง	2
2. ด้านสังคม	2.11	0.77	ค่อนข้างน้อย	3
3. ด้านการเมืองการปกครอง	1.64	0.69	น้อย	4
4. ด้านสาธารณสุข	3.06	0.86	ปานกลาง	1
รวม	2.46	0.79	ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 8 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวม หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ ด้าน มีค่าเฉลี่ย 2.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย หากจำแนกตามรายด้านเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ย 3.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 2 ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 3 ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 2.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 4 ด้านการเมืองการปกครอง มีค่าเฉลี่ย 1.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ดีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านเศรษฐกิจ				
1. การทดแทนแรงงานไทย	4.63	0.54	มาก	2
2. การเพิ่มผลผลิตทางการประมง	3.49	1.31	ค่อนข้างมาก	3
3. การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน	1.70	1.02	น้อย	5
4. การแย่งอาชีพคนในพื้นที่	1.94	0.89	ค่อนข้างน้อย	4
5. การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการ ต่อเนื่อง	4.67	0.61	มาก	1
6. การเปลี่ยนงานบ่อย	1.64	0.69	น้อย	6
รวม	3.01	0.84	ปานกลาง	

จากตาราง 9 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านเศรษฐกิจ หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 ตีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ตีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ การทดแทนแรงงานไทย มีค่าเฉลี่ย 4.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 ตีความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ การเพิ่มผลผลิตทางการประมง มีค่าเฉลี่ย 3.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 4 ได้แก่ การแย่งอาชีพคนในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 1.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 1.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ลำดับที่ 6 ได้แก่ การเปลี่ยนงานบ่อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ หลังนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ด้านเศรษฐกิจ เรื่องการสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่องยังคงมีผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากหลังจากที่เจ้าของเรือประมงนำแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ตามนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ทำให้แรงงานมีความเสมอภาคที่จะใช้ชีวิตในการทำงานหรือแม้กระทั่งการจับจ่ายใช้สอย โดยที่ไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ กลัวการจับกุมจากทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ดังนั้น การเข้ามาของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติยังคงทำให้แรงงานข้ามชาติกัมพูชา ยังคงสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ ในกิจการต่อเนื่องเช่นเดิม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เขมรที่ดีทะเบียนแล้วหลังที่ คสช. เข้ามา ทำให้มันใช้ชีวิตเหมือนเรา ๆ นี้ละ จะจับจ่ายซื้อของยิ่งสะดวกกว่าเดิม ไม่ต้องหลบซ่อนตำรวจ ตอนนี้ไปดูเถอะเดินตลาดนัดกันให้เกลื่อนเลย” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ในเรื่องการเปลี่ยนงานบ่อยของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา มีผลกระทบน้อยที่สุด หลังจากนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เนื่องจาก เมื่อแรงงานข้ามชาติกัมพูชาจดทะเบียนเป็นแรงงาน ที่ถูกต้องตามกฎหมายกับเจ้าของเรือประมงแล้ว จะไม่สามารถเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนเรือประมงได้ต้องทำงานให้กับเจ้าของเรือประมงจนกว่าบัตรจะหมดอายุ เช่นนี้จึงทำให้แรงงานข้ามชาติกัมพูชา มักจะเปลี่ยนงานน้อยลง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เวลาที่เราดทะเบียนให้เขมรมันแล้ว มันก็จะเปลี่ยนงานตามอำเภอใจเหมือนเดิมไม่ได้ เพราะมันเสียตังค์มันต้องอยู่กับเรา ถ้ามันไปมันก็ต้องไปจดใหม่เสียตังค์ใหม่” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสังคม ในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านสังคม				
1. การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ	2.81	1.08	ปานกลาง	1
2. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเอง	2.16	0.78	ค่อนข้างน้อย	3
3. การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ	1.12	0.47	น้อย	5
4. การเข้ามาแย่ง ไฟฟ้า น้ำประปา	2.55	1.04	ค่อนข้างน้อย	2
5. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่	1.93	0.48	ค่อนข้างน้อย	4
รวม	2.11	0.77	ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 10 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านสังคม หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 2.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 ด้ความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 ด้ความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 2 ได้แก่ การเข้ามาแย่งไฟฟ้า น้ำประปา มีค่าเฉลี่ย 2.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 ด้ความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ลำดับที่ 3 ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเอง มีค่าเฉลี่ย 2.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ด้ความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 4 ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 1.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ด้ความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 1.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 ด้ความผลกระทบคือ มีผลน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า แรงงานข้ามชาติหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ด้านสังคม เรื่องการเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ ยังคงมีผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากนโยบายของ คสช. ยังไม่มีความชัดเจนในการแก้ไขปัญหาเด็กไร้สัญชาติ มีเพียงแต่การจัดระบบแรงงานที่ผิดกฎหมายให้ถูกกฎหมาย โดยให้เด็กที่ติดตามมากับพ่อแม่แรงงานข้ามชาตินำมาจดทะเบียนเหมือนกันกับแรงงานพ่อแม่แต่มีราคาที่ถูกกว่า ดังนั้น ปัญหาเด็กไร้สัญชาติยังคงอยู่ รัฐเพียงนำเด็กไร้สัญชาติกลุ่มนี้เข้าสู่ระบบ เพื่อตรวจสอบการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ แต่ยังมีได้แก่ใจอย่างถูกจุดเกี่ยวกับปัญหาเด็กไร้สัญชาติ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “รัฐได้แต่เพียงเอาเข้าสู่ระบบ แต่เด็กมันก็อยู่ของมันเหมือนเดิม ไม่ได้ช่วยให้มันน้อยลง ปัญหามันก็ยังเหมือนเดิม” (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

นอกจากนี้ ในส่วนของเรื่องการกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังคงมีผลกระทบที่น้อยที่สุดเหมือนเดิม เพราะ การที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติเข้ามาออกนโยบายการจัดการแรงงานต่างด้าว เพื่อลดปัญหาการค้ามนุษย์ในสายตาของต่างชาติ จึงให้ความคุ้มครองแรงงานทุกประเภทที่ทำงานในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น เจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์ จึงไม่มีการกักขังแรงงานประมงอย่างเด็ดขาด เนื่องจาก เจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์มีจิตใจ ที่มีมนุษยธรรมเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

ดังนั้น จึงทำให้การกักขังการค้ามนุษย์ในสายตาของคนทั่วไปและต่างชาติที่มองเหมารวมว่าแรงงานประมงจะต้องมีการค้ามนุษย์เอาเปรียบ จึงเป็นเรื่องที่ไม่จริงเสมอไป เพราะประมงแหลมสิงห์เป็นเรือประมงพาณิชย์ ที่ไม่ได้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จนลืมหักมนุษยธรรมดังกล่าว ล้มทลายที่ว่า

...พวกบ้านเราลูกน้องป่วยหน้อยก็วิ่งเรือเข้าแล้ว ได้ของไม่ได้ไม่รู้เข้าก่อน เห็นแก่ชีวิตคนมากกว่า แต่อย่างอื่นเขาเห็นว่า เขาลงทุนไปเท่านี้ เขาต้อง ได้เท่านั้น เป็นส่วนมาก และจะไม่โกงค่าแรงลูกน้อง คนแหลมสิงห์นี้ โกงลูกน้อง 10 บาทยังไม่กล้าโกงเลย กลัวมันค่า กลัวมันจะไปบอกกับพวกว่าเรือที่นี้ โกงค่าแรงลูกน้อง แต่ที่อื่นบางทีเขาเข้ามาที่เป็นปีตัดบัญชีแล้วไม่เหลือเลย (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านการเมือง การปกครองในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านการเมืองการปกครอง				
1. การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา	1.48	0.78	น้อย	5
2. เจ้าหน้าที่เก็บตัวรายเดือนจากแรงงานเดือน	1.72	0.68	น้อย	3
3. เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินได้โต๊ะ	1.64	0.69	น้อย	4
4. การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง	1.27	0.61	น้อย	6
5. ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน	1.90	0.71	ค่อนข้างน้อย	1
6. แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคง	1.80	0.67	ค่อนข้างน้อย	2
รวม	1.64	0.69	น้อย	

จากตาราง 11 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านการเมืองการปกครอง หลังนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่าผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 1.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ดีความผลกระทบคือ มีผลน้อย หากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน มีค่าเฉลี่ย 1.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 2 ได้แก่ แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคง มีค่าเฉลี่ย 1.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ตีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

ลำดับที่ 3 ได้แก่ เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเดือน มีค่าเฉลี่ย 1.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ลำดับที่ 4 ได้แก่ เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินใต้โต๊ะ มีค่าเฉลี่ย 1.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ลำดับที่ 5 ได้แก่ การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา มีค่าเฉลี่ย 1.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

ลำดับที่ 6 ได้แก่ การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ย 1.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ตีความผลกระทบคือ มีผลน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ด้านการเมืองการปกครอง เรื่องระบบนายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนยังคงมีผลกระทบมากที่สุดเหมือนเดิม ถ้าดูจากค่าเฉลี่ยก่อนและหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) แล้ว พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ลดลงแต่ยังคงอยู่ในลำดับเรื่องที่มีผลกระทบที่มากที่สุด เนื่องจากระบบนายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนที่ยังคงมีอยู่ เพราะหลังจากที่จดทะเบียนแรงงานข้ามชาติกัมพูชาไปแล้ว เรือประมงบางลำก็ยังขาดแรงงานประมงอยู่ดี ซึ่งเจ้าของเรือประมงบางลำมีแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่จดทะเบียนแล้วเปลี่ยนใจไม่ทำงานให้ จึงต้องแจ้งยกเลิกกับทางราชการ

เมื่อแจ้งแล้วแรงงานที่จะหาจดทะเบียนกันหมด จึงต้องพึ่งพานายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนกัมพูชาเข้ามาบางส่วน เพื่อให้สามารถทำการประมงต่อไปได้ จึงเป็นช่องทางของขบวนการนายหน้าค้าแรงงานเดือน ที่เข้ามาหาผลประโยชน์จากแรงงานและเจ้าของเรือประมง ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น ระบบนายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนจึงไม่หมดไปจากวงจรการค้าแรงงานเดือน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “นายหน้าแรงงานเขมรไม่หมดหรอก เพราะเราหาเองไม่ได้ นโยบายคสช. ไม่ช่วยเท่าไร ถึงจดทะเบียนแรงงานมันก็ไม่อยู่กับเรายูดี ก็ต้องไปหานายหน้าเอาแรงงานเดือนมา พอจะพามันไปจุดใหม่ก็หมดเขตจดทะเบียนแล้ว ลุงว่านายหน้ากับเรือประมงเป็นของคู่กันจะให้นายหน้าหมดไปคงยาก トラบไคที่เรือยังต้องใช้แรงงานเขมรอยู่” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากนี้ เรื่องการจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังคงมีผลกระทบน้อยที่สุดเหมือนเดิม เพราะ เป้าหมายของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเข้ามาในแหลมสิงห์เพื่อขายแรงงานประมง ไม่ได้มาร่วมรับจ้างเป็น

ขบวนการก่อมีอบแต่อย่างใด และที่สำคัญแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องไปเข้าร่วมขบวนการเป็นมือบทางการเมืองเพื่อเสี่ยงต่อการถูกจับกุม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ตั้งแต่ คสช.เข้ามาเขมรมั่นคงไม่กล้ารับจ้างเป็นมือบอะไรหรอก มันมาเพื่อรับจ้างลงเรืออย่างเดียว เมื่อก่อนหลบ ๆ ซ่อน ๆ เดี่ยวนี้ดีทะเบียนแล้ว มันไม่หาเรื่องใส่ตัวหรอก” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลกระทบด้านสาธารณสุขในรายเรื่อง (n = 200)

เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านสาธารณสุข				
1. แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา	2.07	0.73	ค่อนข้างน้อย	5
2. การแย่งใช้บริการโรงพยาบาล แหลมสิงห์	3.80	1.09	ค่อนข้างมาก	2
3. แรงงานมีพฤติกรรมซัбыถ่ายไม่ถูก สุขลักษณะ	2.32	0.81	ปานกลาง	4
4. ราชการเสียงบประมาณ ด้านการดูแล สุขภาพ	4.31	0.64	มาก	1
5. แรงงานกัมพูชาทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง	2.78	1.05	ปานกลาง	3
รวม	3.06	0.86	ปานกลาง	

จากตาราง 12 ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติโดยภาพรวมในด้านสาธารณสุข หลังนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในสายตาของคนแหลมสิงห์ พบว่า ผลกระทบในทุก ๆ เรื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 ติความผลกระทบคือ มีผลปานกลางหากจำแนกในรายเรื่องเรียงจากมากไปน้อย พบว่า

ลำดับที่ 1 ได้แก่ ราชการเสียงบประมาณด้านการดูแลสุขภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 ติความผลกระทบคือ มีผลมาก

ลำดับที่ 2 ได้แก่ การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์ มีค่าเฉลี่ย 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 ติความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างมาก

ลำดับที่ 3 ได้แก่ แรงงานกัมพูชาที่งขะไม่เป็นที่เป็นทาง มีค่าเฉลี่ย 2.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 4 ได้แก่ แรงงานมีพฤติกรรมขับถ่ายไม่ถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ย 2.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 ดีความผลกระทบคือ มีผลปานกลาง

ลำดับที่ 5 ได้แก่ แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา มีค่าเฉลี่ย 2.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 ดีความผลกระทบคือ มีผลค่อนข้างน้อย

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ด้านสาธารณสุข เรื่อง ราชการเสียบประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพ ยังคงมีผลกระทบมากที่สุดเหมือนเดิม เนื่องจาก เมื่อมีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ทำให้แรงงานสามารถมีสิทธิในการรักษาพยาบาลตามสิทธิขั้นพื้นฐานได้เหมือนกับคนไทยทั่วไป เมื่อเจ็บป่วยสามารถไปที่สถานพยาบาลใกล้กับทะเบียนบ้านที่แจ้งกับทางราชการไว้ได้ ส่งผลให้การให้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์เพิ่มขึ้น

จากเดิมก่อนการเข้ามาของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีการรักษาพยาบาลในกลุ่มของแรงงานที่จดทะเบียน ซึ่งมีไม่มากเหมือนกับปัจจุบันที่มีการใช้สิทธิในการรักษาพยาบาลอย่างเต็มที่ ทำให้ราชการต้องเสียบประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพมากกว่าเดิม ดังที่เจ้าหน้าที่ห้องบัตรโรงพยาบาลแหลมสิงห์ กล่าวว่า “หลังจากที่แรงงานมีการจดทะเบียนมากขึ้น โรงพยาบาลก็ต้องทำงานมากขึ้นนะ แรงงานเขาจะใช้สิทธิในการรักษา บางวันคนไข้จะเยอะ ทั้งแรงงานข้ามชาติและคนไข้ในพื้นที่” (มนัส เจริญสิทธิ์. สัมภาษณ์. 2557)

นอกจากนี้ ในส่วนของเรื่อง แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา หลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีผลกระทบน้อยที่สุด เพราะ หลังจากทีคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการแรงงานต่างด้าวทำให้การจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติจะต้องมีการตรวจสุขภาพ เพื่อตรวจหาและคัดกรองโรคที่จะเป็นพาหะ ก่อนที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลให้แรงงานข้ามชาติได้ถูกการตรวจคัดกรองโรคไม่ให้สามารถแพร่เชื้อโรคไปสู่คนในชุมชนได้ จึงเป็นผลดีต่อคนในชุมชนที่มีการการตรวจสอบและคัดกรองโรคก่อนการขึ้นทะเบียนแรงงาน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เมื่อ คสช.เขาเข้ามาแรงงานมันก็ได้ตรวจคัดกรองโรคเพิ่มขึ้น คนที่เป็นโรคก็ได้รับการรักษาตรวจพบก่อน ไม่ไปแพร่เชื้อโรคให้กับคนในท้องถิ่น ยิ่งขึ้นทะเบียนเยอะ ก็ยิ่งปลอดภัยว่ารัฐคัดกรองโรคมาแล้ว ” (มนัส เจริญสิทธิ์. สัมภาษณ์. 2557)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบผลกระทบก่อนและหลังนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. จำแนกตามผลกระทบ รายด้าน (n = 200)

ผลกระทบรายด้าน	ก่อน คสช.		หลัง คสช.		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	
ด้านเศรษฐกิจ	3.38	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	ไม่แตกต่างกัน
ด้านสังคม	2.94	ปานกลาง	2.11	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน
ด้านการเมืองการปกครอง	3.49	ค่อนข้างมาก	1.64	น้อย	แตกต่างกันค่อนข้างมาก
ด้านสาธารณสุข	3.51	ค่อนข้างมาก	3.06	ปานกลาง	แตกต่างกัน
รวม	3.33	ปานกลาง	2.46	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน

จากตาราง 13 เปรียบเทียบผลกระทบของแรงงานข้ามชาติ ก่อนและหลังนโยบายของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้น มีผลระดับปานกลาง โดยมี ค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. พบว่ามีผลอยู่ในระดับปาน กลาง มีค่าเฉลี่ย 3.01 เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อน และหลังนโยบาย คสช. ไม่แตกต่างกัน

ผลกระทบด้านสังคมโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้นพบว่า มีผลระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อเปรียบเทียบกับหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. จะมีผลกระทบค่อนข้าง น้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.11 ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อนและหลัง นโยบาย คสช. แตกต่างกัน

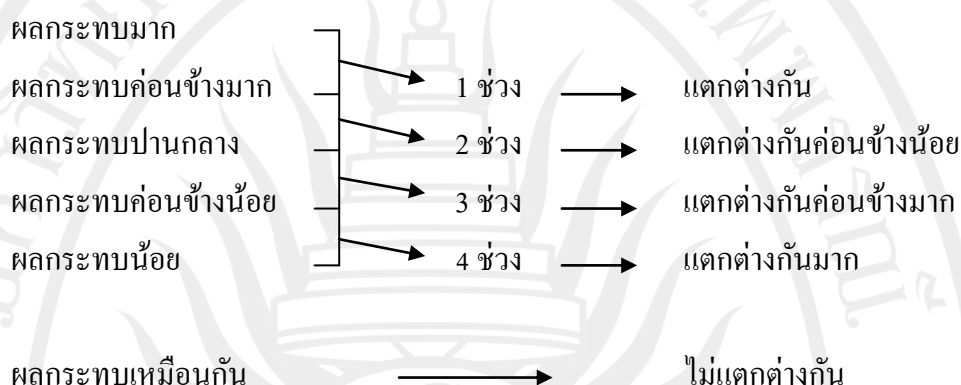
ผลกระทบด้านการเมืองการปกครองโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้นพบว่า มีผล ระดับค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.49 เมื่อเปรียบเทียบกับหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. จะมี ผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อน และหลังนโยบาย คสช. แตกต่างกันค่อนข้างมาก

ผลกระทบด้านสาธารณสุขโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้น พบว่า มีผลระดับค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อเปรียบเทียบกับหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. จะมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อนและหลังนโยบาย คสช. แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (n = 200)

เรื่อง	ก่อน คสช.		หลัง คสช.		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	
ด้านเศรษฐกิจ					
1. การทดแทนแรงงานไทย	4.35	มาก	4.63	มาก	ไม่แตกต่างกัน
2. การเพิ่มผลผลิตทางการประมง	3.47	ค่อนข้างมาก	3.49	ค่อนข้างมาก	ไม่แตกต่างกัน
3. การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน	2.16	ค่อนข้างน้อย	1.70	น้อย	แตกต่างกัน
4. การแย่งอาชีพคนในพื้นที่	2.19	ค่อนข้างน้อย	1.94	ค่อนข้างน้อย	ไม่แตกต่างกัน
5. การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่อง	4.53	มาก	4.67	มาก	ไม่แตกต่างกัน
6. การเปลี่ยนงานบ่อย	3.55	ค่อนข้างมาก	1.64	น้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก
รวม	3.38	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 14 ในการพิจารณาในการเปรียบเทียบ นโยบายก่อนและหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะพิจารณาถึงความเหมือนและความแตกต่าง โดยมีเกณฑ์วัดความแตกต่าง ดังนี้

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมด้านเศรษฐกิจก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.01 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน หากจำแนกตามผลกระทบด้านเศรษฐกิจในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า

ข้อ 1 การทดแทนแรงงานไทยก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.63 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 2 การเพิ่มผลผลิตทางการประมงก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.49 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 3 การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.70 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน

ข้อ 4 การแย่งอาชีพคนในพื้นที่ก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.19 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อยเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 1.94 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 5 การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่องก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.53 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบมากเช่นกัน มีค่าเฉลี่ย 4.67 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 6 การเปลี่ยนงานบ่อยก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างมาก

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านเศรษฐกิจในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่แตกต่างกัน ได้แก่

ข้อ 3 การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.70 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันนั้น เนื่องจากการจ้างแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเป็นการจ้างแบบทั่วไป เหมือนกับการจ้างแรงงานไทยอีสาน ซึ่งการจ้างแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ 1. การจ้างแบบรายเดือน 2. การจ้างแบบเปอร์เซ็นต์ และ 3. การจ้างแบบรายคืนหรือรายวัน แล้วแต่เจ้าของเรือและแรงงานข้ามชาติจะตกลงกันว่าจ้างในลักษณะใด ซึ่งทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามรูปแบบท้องถิ่นทั่วไปที่จ้างกัน จะไม่มีลักษณะการกดขี่ราคาค่าจ้างหรือจ้างในอัตราค่าแรงที่ต่ำกว่าแรงงานไทย

ดังนั้น การลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานทั้งก่อน และหลังการเข้ามาของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงแตกต่างกันไม่มาก กล่าวคือ นโยบายหลังคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติทั้งก่อน และหลัง ไม่ได้มีส่วนต่อการลดค่าจ้างแรงงานมากนัก เพราะการจ้างแรงงานของเจ้าของเรือมีอัตราค่าจ้างที่เท่าเทียมกันหมด ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

...แรงงานเขมรที่เข้ามาก็ได้เปอร์เซ็นต์เหมือนกัน แล้วแต่จะตกลงกันว่า จะเอาเงินเดือน เอารายวัน หรือเอาส่วน ซึ่งจะมียู่ 3 อย่าง แรงงานคิดเป็น 30 เปอร์เซ็นต์ เวลาพวกเขมรที่ออกเรือไปจะไม่เอาพวกส่วน เพราะของหาได้น้อย ฉลาดจะเอาเป็นรายคืน รายวัน วันละ 300 บาท ระบบเดิมเป็นการหาของได้เยอะมันก็เอาแบบระบบส่วน แต่มาในปัจจุบันหาของได้น้อย เขมรก็ไม่โง่ก็เอารายคืน จะได้หรือไม่ได้ ผมได้แล้ว 300 บาท (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

ข้อ 6.การเปลี่ยนงานบ่อยก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างมากนั้น เพราะว่าการก่อนคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ แรงงานข้ามชาติกัมพูชามีลักษณะการทำงานที่เปลี่ยนงานบ่อย กล่าวคือ เป็นการทำงานที่ไม่มีลักษณะอยู่ลำไหนลำนั้น บางครั้งพอใจที่จะอยู่เรือลำนี้ มันก็จะอยู่แต่ถ้าไม่พอใจก็ไปลงเรือลำอื่น ซึ่งไม่สามารถมีกฎเกณฑ์ตายตัวในการกำหนดให้แรงงานข้ามชาติกัมพูชาจะต้องทำงานในเรือประมง โดยที่ไม่เปลี่ยนงานง่าย ๆ และที่สำคัญเมื่อถึงฤดูกาลผลไม้มือถึงจันทออก แรงงานพวกนี้มักจะเลิกทำประมง และหันไปทำงานสวนผลไม้หรือทำงาน

ตามลั้งมั่งคุด ทูเรียน เพราะมีรายได้อีกว่าการทำประมงในช่วงนั้น ส่งผลต่อการเกิดภาวะการฉขาดแคลนแรงงานเป็นอย่างยิ่ง เมื่อถึงคราวผลไม้หมดฤดูกาลแรงงานข้ามชาติพวกนี้มักหันกลับมารับจ้างขายแรงงานประมงอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามาจัดระเบียบแรงงานข้ามชาติ โดยให้เจ้าของเรือประมง นำแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ไปจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ทำให้แรงงานข้ามชาติกัมพูชา เมื่อทำการจดทะเบียนกับเจ้าของเรือประมงคนใดแล้ว จะไม่สามารถเปลี่ยนงานได้ นอกจากว่าจะขอยกเลิกบัตร ซึ่งทางเจ้าของเรือประมงต้องติดต่อแจ้งขอยกเลิก กับทางหน่วยงานราชการ แรงงานจึงสามารถเปลี่ยนงานได้ ซึ่งถ้าไม่กระทำตามกระบวนการดังกล่าว แรงงานจะไม่สามารถเปลี่ยนงานหรือไปทำงานประเภทอื่นได้ เพราะจะเข้าข่ายความผิดตามกฎหมาย

ในทางปฏิบัติแรงงานเหล่านี้ ก็ไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร เพราะถือว่าจดทะเบียนแล้ว จะไม่ทำงานให้กับเจ้าของเรือประมงเดิมก็ได้ จึงไปอยู่กับเจ้าของเรือลำใหม่ แต่ก็เป็นที่รู้กันว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย มักจะอะลุ่มอล่วยกันในวงการเจ้าของเรือประมง ถึงแม้ว่านโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องการเปลี่ยนงานบ่อยของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาได้ดีเท่าที่ควร แต่สามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ดีกว่าเดิม ที่แรงงานไม่สนใจถึงความเดือดร้อนของเจ้าของเรือประมง ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบนโยบายก่อนและหลังนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงเห็นได้ชัดว่ามีความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สามารถลดปัญหาการเปลี่ยนงานบ่อยในแรงงานข้ามชาติกัมพูชาได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ทั้งหมดก็ตาม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

...แรงงานเขมรเขาไม่โง่งนะเขาลดลาด ก็เวลาพอหมดหน้าผลไม้ก็ไปออกเรือ พอเวลาใกล้ถึงหน้าผลไม้ก็ลงจากเรือไปทำผลไม้ ปัญหานี้จะแก้ยังไง อยู่ ๆ พอหน้าผลไม้เขาก็ขึ้น ชาวประมงผู้ประกอบการก็ขาดแรงงาน โดยที่ไม่ได้ตั้งหลักคืออยู่ ๆ เขาก็ไม่ได้บอกเราว่าอีก 2 เดือน ผมจะขึ้นผมจะหยุด คือพวกนี้เขาถืออิสระ ใครทำอะไรเขาก็ไม่ได้ ถึงจดทะเบียนเขาก็ยังเปลี่ยนเรืออยู่ดี แต่ถามว่าหลัง คสช.เข้ามาช่วยไหมก็ช่วยยังดีกว่าเมื่อตอนยังไม่จดทะเบียนบ้าง (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสังคม (n = 200)

เรื่อง	ก่อน คสช.		หลัง คสช.		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	
ด้านสังคม					
1. การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติ	4.33	มาก	2.81	ปานกลาง	แตกต่างกันค่อนข้างน้อย
2. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเอง	3.72	ค่อนข้างมาก	2.16	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกันค่อนข้างน้อย
3. การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการ	1.41	น้อย	1.12	น้อย	ไม่แตกต่างกัน
4. การเข้ามาแย่งไฟฟ้า น้ำประปา	2.98	ปานกลาง	2.55	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน
5. ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่	2.26	ค่อนข้างน้อย	1.93	ค่อนข้างน้อย	ไม่แตกต่างกัน
รวม	2.94	ปานกลาง	2.11	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน

จากตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมด้านสังคมก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.94 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.11 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน หากจำแนกตามผลกระทบด้านสังคมในรายเรื่อง ก่อน และหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า

ข้อ 1 การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.81 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างน้อย

ข้อ 2 ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเองก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างน้อย

ข้อ 3 การกักขังแรงงานของผู้ประกอบการก่อน คสช. มีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.41 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.12 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 4 การเข้ามาแย่ง ไฟฟ้า น้ำประปา ก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.98 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.55 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน

ข้อ 5 ปัญหาการทะเลาะวิวาทกับคนในพื้นที่ก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.26 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.93 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสังคมในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่แตกต่างกัน ได้แก่

ข้อ 1 การเกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติก่อน (คสช.) มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.81 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน ค่อนข้างน้อยนั้น กล่าวคือ ปัญหาเด็กไร้สัญชาติก่อนการเข้ามาของนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีผลกระทบมาก เพราะไม่มีนโยบายที่จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ที่ช่วยทุเลาลง ซึ่งแรงงานข้ามชาติกัมพูชามาขายแรงงานประมงและพักอาศัยบ้าน เช่น ในการหลับนอน ทำให้เกิดเป็นครอบครัว มีลูกหลานที่เกิดในประเทศไทย และบางครอบครัวเมื่อมาอยู่ที่เมืองไทยได้ 1 - 2 ปี มักนำลูกหลานเข้ามาอยู่ด้วยอย่างผิดกฎหมาย ส่งผลให้มีปัญหาเด็กไร้สัญชาติเกิดขึ้น ด้วยวิถีชีวิตของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา เมื่อลูกเติบโตมักให้ทำงานโดยการใช้จ่ายแรงงานไม่ส่งให้เรียนหนังสือ

ภายหลังเมื่อมีนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่องการจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยระบุให้แรงงานข้ามชาติ ที่เข้ามาทำงานในไทย ให้นายจ้างพามาจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนผู้ติดตาม หมายถึง ลูกและหลานที่เดินทางหรือเกิดในประเทศไทย ให้นำมาจดทะเบียน ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาได้พอสมควร แต่ยังไม่ตรงจุด เพราะส่วนหนึ่งเป็นการลดการนำลูกหลานแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเข้าประเทศ เนื่องจากต้องเสียเงินค่าจดทะเบียนแรงงาน แต่ยังไม่ช่วยลดปริมาณเด็กไร้สัญชาติ ที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบทั้งก่อน และหลังของนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า หลังนโยบาย คสช. ปัญหาเด็กไร้สัญชาติลดลง แต่ยังไม่สามารถจัดการปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “หลังที่คสช.เข้ามา ก็ช่วยลดปัญหานี้ได้ส่วนหนึ่ง เพราะ เขมรมันก็จะไม่เอาลูกหลานทางบ้านมันเข้ามาไทย เพราะรัฐคิดค่าจดทะเบียนแพง ลูกหลานที่มันอยู่ในเมืองไทย บ้างมันก็ส่งกลับไปให้ ปู่ย่าตายายทางบ้านมันเลี้ยง แต่พวกที่พวคนะรัฐยังไม่ถูกจุด มันต้องคุมกำเนิดไปเลย ไม่งั้นเดี๋ยวท้อง ๆ ลูกเต็มไปหมด” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อ 2 ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเองก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างน้อยนั้น กล่าวคือ ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเองของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ก่อนการเข้ามาของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ มีการทะเลาะวิวาทกันในหมู่แรงงานข้ามชาติกันเอง บนเรือประมงหรือบนฝั่งบ้าง แต่หลังจากที่มีนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ เรื่องการจัดการแรงงานต่างด้าว กรณีดังกล่าวจะเกิดขึ้นน้อยลง

เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตรา และสอดส่องเป็นพิเศษ ทำให้แรงงานข้ามชาติกัมพูชา ไม่กล้าที่จะมีการทะเลาะวิวาทกันเอง ซึ่งจะทำให้ตนเองถูกดำเนินคดี ถึงแม้ว่าจะจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้วก็ตาม ดังนั้น ปัญหาการทะเลาะวิวาทกันเองของแรงงานข้ามชาติ จะลดน้อยลงหลังคณะกรรมการความสงบแห่งชาติเข้ามา เนื่องจากความเข้มงวดในการดูแลของเจ้าหน้าที่ของรัฐมากยิ่งขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เมื่อก่อนเขมรมันก็มีตีกันเองนะ เวลามันเมาบนเรือบ้างบนฝั่งบ้าง แต่หลังที่ คสช. เขาเข้ามาพวกนี้ก็ระวังตัวมากขึ้น ไม่กล้าทำอะไรที่ผิดกฎหมาย เพราะ คสช. เขาเอาจริงถึงมันจะจดทะเบียนถูกต้องก็ตาม” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านการเมืองการปกครอง (n = 200)

เรื่อง	ก่อน คสช.		หลัง คสช.		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{x}$	แปลผล	$\bar{x}$	แปลผล	
ด้านการเมืองการปกครอง					
1. การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา	2.32	ปานกลาง	1.48	น้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างน้อย
2. เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเดือน	4.12	ค่อนข้างมาก	1.72	น้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก
3. เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินใต้โต๊ะ	4.15	ค่อนข้างมาก	1.64	น้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก
4. การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง	1.85	ค่อนข้างน้อย	1.27	น้อย	แตกต่างกัน
5. ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน	4.27	มาก	1.90	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก
6. แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคง	4.23	มาก	1.80	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก
รวม	3.49	ค่อนข้างมาก	1.64	น้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างมาก

จากตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมด้านการเมืองการปกครองก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.49 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ หากจำแนกตามผลกระทบด้านการเมืองการปกครองในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อ 1 การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา ก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.48 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างน้อย

ข้อ 2 เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเดือนก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.12 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.72 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก

ข้อ 3 เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินได้ไต่ะก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก

ข้อ 4 การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมืองก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.85 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.27 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกัน

ข้อ 5 ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเดือนการเมืองก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.90 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก

ข้อ 6 แรงงานเดือนมีผลกระทบต่อความมั่นคงก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.80 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างมาก

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านการเมืองการปกครองในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่แตกต่างกัน ได้แก่

ข้อ 1 การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา ก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.32 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.48 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากการจับกุมแรงงานไทยที่ผิดกฎหมาย มากกว่าแรงงานข้ามชาติกัมพูชา เนื่องจาก ถ้าไม่กระทำความผิดร้ายแรง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะไม่จับกุมแรงงานข้ามชาติกัมพูชา เพราะรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งกลับประเทศ เมื่อส่งกลับประเทศแล้วแรงงานเหล่านี้มักกลับมาขายแรงงานได้เหมือนเดิม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะเลือกจับกุมเฉพาะแรงงานไทย ไม่จับแรงงานข้ามชาติกัมพูชา แต่จะเป็นการจับกุมแรงงานไทย ที่ทำผิดกฎหมายทั่วไป เช่น การเล่นการพนัน การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการมองว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่าแรงงานข้ามชาติกัมพูชา

หลังนโยบายคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความเป็นเอกเทศมากยิ่งขึ้น การดำเนินการจับกุมเป็นไปโดยกฎหมายที่เข้มงวด โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ ดังนั้นหลังนโยบายคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) การจับกุมแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่กระทำความผิด หรือลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ต้องถูกจับและส่งกลับดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดประมาทของภาครัฐ ในการส่งตัวกลับประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความผิดร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เมื่อก่อนถ้าคนไทยกับคนต่างด้าวเล่นการพนันนะ ตำรวจจะจับคนไทยก่อน เพราะจับคนต่างด้าวไม่ได้เงิน ไม่มีคนประกัน ต้องเป็นภาระส่งกลับ แต่พักหลัง คสช. เข้ามาตำรวจเข้มขึ้นจับหมดตอนนี้ต่างด้าวต้องระวังให้ดีเลย” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์วัน. 2557)

ข้อ 2 เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเดือนก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.12 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.72 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันค่อนข้างมากนั้น กล่าวคือ ก่อนที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) จะเข้ามา เจ้าของเรือประมงต้องเสียค่าส่วยรายเดือน ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องด้วยเป็นแรงงานเดือน โดยเสียค่าส่วยรายเดือนทุก ๆ ลำละ 1,000 บาท แบ่งออกเป็น ค่าตำรวจบ้าน 500 บาท และค่าตำรวจน้ำ 500 บาท ซึ่งทุก ๆ เดือนจะมีเจ้าหน้าที่รัฐมาเก็บเป็นการปฏิบัติหน้าที่แบบเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ซึ่งเจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์มักยินยอมจ่าย โดยไม่ยอมมีปัญหาเข้าข่ายความผิดใช้แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย

ภายหลังคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามา การเก็บส่วยรายเดือนของเจ้าหน้าที่รัฐก็เริ่มหมดไป เพราะ แรงงานที่ผิดกฎหมาย เจ้าของเรือประมงได้นำแรงงานดังกล่าว ไปจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่มีช่องทาง ในการหาผลประโยชน์เข้าตนเอง ดังนั้นปัญหาเจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเดือนเริ่มหมดไป ภายหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามาจัดการเรื่องแรงงานข้ามชาติ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เมื่อก่อนเจ้าของเรือต้องให้ส่วนรายเดือนกับตำรวจน้ำ 500 ตำรวจบ้าน 500 เขาก็จะเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ไม่สนใจว่าเรามีลูกน้องเดือน แต่พอ คสช.เข้ามาให้จดทะเบียนถูกต้อง ตำรวจพวกนี้ก็กินไม่ได้แล้ว” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อ 3 เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเดือนเป็นเงินได้ไต่ตะก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันอย่างมากรุนแรงนั้น กล่าวคือ ก่อนที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติจะเข้ามา เจ้าหน้าที่รัฐได้มีการจับกุมแรงงานเดือนในแหลมสิงห์แล้วรับเงินได้ไต่ตะ โดยให้เจ้าของเรือประมงมาไถ่ตัวแรงงานข้าม

ชาติกัมพูชาออกจากห้องขัง เพื่อกลับไปทำงานประมงต่อไปและไม่มีการดำเนินคดี หรือส่งตัวกลับทางเจ้าหน้าที่จะเรียกเรื่องเป็นเงินได้โต๊ะ เพื่อเป็นข้อต่อรองในการยอมปล่อยตัวแรงงานผิดกฎหมาย

ภายหลังคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เข้ามากระทำการดังกล่าวได้หมดไป เพราะแรงงานส่วนมาก ได้ถูกจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เนื่องด้วย ความเข้มงวดและจริงจังในนโยบายทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นไปตามความถูกต้อง จะมีการทุจริตและคอร์รัปชันมิได้ เพราะจะเป็นที่ร้องเรียนและจับตามองของสาธารณชน ดังนั้น ปัญหาเจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเถื่อนเป็นเงินได้โต๊ะจึงค่อย ๆ หมดไป ภายหลันโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “บางที่ตำรวจก็จับเพื่อสร้างผลงาน จับแล้วก็ให้มาไถ่ตัวออกรับเงินได้โต๊ะไป แต่หลัง คสช. เข้ามาจะทำแบบนี้ไม่ได้แล้วนะเขาจอดูกต้องทำแบบนี้ก็เท่ากับทุจริตหากินกับชาวบ้าน” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อ 5 ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อนก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.90 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างมากนั้น เนื่องจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้ามา มีนโยบายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ทำให้ปัญหาาระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อนลดลง เพราะความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่รัฐและการปราบปรามอย่างหนัก เพื่อภาพพจน์ที่ดีในสายตาคนต่างชาติว่าประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศที่ค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกิจการประมง ที่เป็นที่น่าจับตามองอย่างยิ่งในตอนนี้ ถึงแม้ว่าระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อน จะไม่สามารถหมดไปจากระบบได้ แต่เป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้ระบบนี้ ไม่สามารถทำงานเป็นขบวนการได้สะดวก

เจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเข้าร่วมนำแรงงานข้ามชาติกัมพูชา มาจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการลดระบบนายหน้าที่จะนำแรงงานเถื่อนได้อีกทางหนึ่ง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ถึงนายหน้าแรงงานเถื่อน กับเรือประมงจะเป็นของคู่กัน การจดทะเบียนแรงงานที่ถูกกฎหมาย ยังช่วยให้ขบวนการนี้ลดน้อยลงได้นะ เพราะถามว่าเมื่อรัฐเข้มงวดกวาดขัน ระบบนายหน้าพวกนี้จะทำงานได้สะดวกได้ยังไง มันก็ต้องดีกว่าเดิม อย่างน้อยก็ทำให้ขบวนการทำงานยากขึ้น” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อ 6 แรงงานเถื่อนมีผลกระทบต่อความมั่นคงก่อน คสช. มีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.80 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันค่อนข้างมากนั้น เนื่องจากการเข้ามาบริหารประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีเป้าหมายที่จะผลักดันนโยบาย เรื่องการจัดการแรงงานข้ามชาติขึ้น เพราะเล็งเห็นถึงผลกระทบที่มีต่อความมั่นคงของประเทศ จำนวนการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติที่แน่นชัดและปัญหาต่าง ๆ เช่น การก่ออาชญากรรม พาหะนำโรคต่าง ๆ ส่งผลให้ทาง คสช. ดำเนินการให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงาน

ข้ามชาติขึ้น เพื่อการตรวจสอบประวัติและจำนวนการเข้ามาที่ถูกต้องและลดปัญหาการเกิดโรคพาหะที่มากับแรงงานข้ามชาติ

ดังนั้น เมื่อแรงงานข้ามชาติได้เข้าสู่ระบบด้วยการจดทะเบียนการทำงานถูกต้องตามกฎหมาย จะทำให้รัฐสามารถตรวจสอบประวัติของแรงงานแต่ละคนได้ เมื่อเกิดการกระทำผิดสามารถมีประวัติและตามตัวมาดำเนินคดีโดยง่าย ทำให้แรงงานเถื่อนที่เคยมีในก่อนหน้านี้ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงเริ่มหมดไป ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “สิ่งหนึ่งที่ทำให้แรงงานเถื่อนทำลายความมั่นคงคือเวลามันทำความผิดเราไปหาตัวมันได้ยาก มันหนีกลับประเทศเราจะเอาที่ไหน ต่อมาคสช. เขาเอาเข้าระบบทำให้มีประวัติ แรงงานเถื่อน พวกนี้ก็ค่อย ๆ หมดไปตรวจสอบประวัติได้ง่าย รู้ว่าเข้าประเทศมาทำอะไร ชื่ออะไร อย่างนี้ก็ทำให้มีข้อมูลของมัน รัฐก็ตามเอาผิดมันได้” (ประเสริฐ เนิ่นริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสาธารณสุข (n = 200)

เรื่อง	ก่อน คสช.		หลัง คสช.		ผลการเปรียบเทียบ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล	
ด้านสาธารณสุข					
1. แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา	3.57	ค่อนข้างมาก	2.07	ค่อนข้างน้อย	แตกต่างกัน ค่อนข้างน้อย
2. การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์	3.42	ค่อนข้างมาก	3.80	ค่อนข้างมาก	ไม่แตกต่างกัน
3. แรงงานมีพฤติกรรมขับถ่ายไม่ถูกสุขลักษณะ	2.77	ปานกลาง	2.32	ปานกลาง	ไม่แตกต่างกัน
4. ราชการเลียงบประมาณด้านการดูแลสุขภาพ	4.17	ค่อนข้างมาก	4.31	มาก	แตกต่างกัน
5. แรงงานกัมพูชาทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง	3.61	ค่อนข้างมาก	2.78	ปานกลาง	แตกต่างกัน
รวม	3.51	ค่อนข้างมาก	3.06	ปานกลาง	แตกต่างกัน

จากตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมด้านสาธารณสุข ก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน หากจำแนกตามผลกระทบด้านสาธารณสุขในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พบว่า

ข้อ 1 แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามาก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.07 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันอย่างน้อย

ข้อ 2 การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์ก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.42 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 3 แรงงานมีพฤติกรรมขับถ่ายไม่ถูกสุขลักษณะก่อน คสช. มีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 พิจารณาได้ว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อ 4 ราชการเสียบประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน

ข้อ 5 แรงงานกัมพูชาทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.78 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกัน

จากการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผลกระทบด้านสาธารณสุขในรายเรื่อง ก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่แตกต่างกัน ได้แก่

ข้อ 1 แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามาก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.07 พิจารณาได้ว่า แตกต่างกันอย่างน้อยนั้น เนื่องจากการเข้ามาของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาเมื่อก่อนจะลักลอบเข้ามา ไม่มีการตรวจโรคจากทางสาธารณสุข เวลาเจ็บป่วยมักใช้วิธีหาซื้อยาตามร้านขายยาทั่วไป ไม่มีการรักษาที่โรงพยาบาล เช่นนี้จึงทำให้เกิดปัญหาโรคที่มากับแรงงานข้ามชาติส่งผลกระทบต่อคนในท้องถิ่น แหลมสิงห์ที่เสี่ยงต่อการติดโรคที่มากับแรงงาน

ภายหลังเมื่อได้มีนโยบายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ให้มีการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ทำให้มีการตรวจคัดกรองโรคขึ้นก่อนที่จะได้รับการขึ้นทะเบียน จึงทำให้เป็นการ

ตรวจสอบคัดกรองโรค ที่ปะปนมากับแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นปัญหาแรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา จึงมีผลกระทบน้อยลงจากเดิม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “แรงงานเขมรก่อน คสช. นี้่น่ากลัวนะไม่รู้ว่าใคร คนไหนมีโรค ยิ่งได้คนไทยออกเรือไปกับมันกินอยู่หลับนอนในเรือด้วยกัน ยอมรับว่าเสี่ยง แต่ตอนหลัง คสช. ให้แรงงานเขมรจดทะเบียนมีการตรวจโรคจากโรงพยาบาลทำให้เราอุ่นใจว่าไม่ได้คลุกคลีกับแรงงานที่เป็นโรคติดต่อ” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

ข้อ 5 แรงงานกัมพูชาทั้งชายไม่เป็นที่เป็นที่ทางก่อน คสช. มีผลกระทบค่อนข้างมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 เปรียบเทียบกับหลัง คสช. ซึ่งมีผลกระทบปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.78 พิจารณาได้ว่าแตกต่างกันนั้น เนื่องจากแรงงานข้ามชาติกัมพูชามีลักษณะนิสัยมักง่าย จึงทำให้เป็นสาเหตุที่ทำให้มักทั้งชายไม่เป็นที่เป็นที่ทาง สร้างความสกปรกให้กับคนในชุมชน หลังจากที่คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ เข้ามาบริหารประเทศมีความเข้มงวดมากขึ้น ในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ จึงเป็นผลกระทบที่ทำให้แรงงานข้ามชาติ เกิดความตระหนักที่จะอยู่ในประเทศโดยไม่สร้างปัญหา เพราะมองว่ารัฐมีความจริงจังที่จะจัดระบบทั้งความเป็นอยู่ การทำงานรวมถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ตนจะได้รับจึงต้องทำตัวให้กลมกลืนกับคนในสังคม

ดังนั้น อุปนิสัยในการทั้งชายไม่เป็นที่เป็นที่ทางจึงเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหลังนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ดังที่ผู้ประกอบการเรือประมงแหลมสิงห์ กล่าวว่า “เมื่อก่อนนะมันซื้อของมากิน ถึงขยะอยู่ตรงหน้า มันยังทิ้งไม่ลงถึง พวกนี้มันสกปรกนัก แต่ตัวพวกมันนี่แต่งตัวดินะสะอาด เวลาออกเรือก็ใส่ชุดทำงาน แต่เวลาอยู่บนฝั่งนี่แต่งชุดกางเกงยีน เสื้อเจี๊ยะชุดเก่งมันเลย แต่พอ คสช. เข้ามาารู้สึกว่ามันจะเกรง ๆ หน่อยเพราะเค้าเอาจริงมันเลยต้องทำตัวให้ไม่มีปัญหา” (จักรพันธ์ ญิววรรณ. สัมภาษณ์. 2557)

ตอนที่ 5 มาตรการแก้ไขแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ในเขตชุมชนชาวประมงไทย

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ในเขตชุมชนชาวประมง ดังเช่นอำเภอแหลมสิงห์ โดยนำเสนอเป็นแบบจำลอง (Model) ดังนี้

มาตรการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง : การจัดการประมงร่วมกัน

ปัญหาแรงงานข้ามชาติกัมพูชาในเขตชุมชนประมงไทย ดังกรณีเช่น แหลมสิงห์เป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างที่จำเป็นต้องมีการดำเนินการในระยะยาว เนื่องจากการใช้แรงงานข้ามชาตินั้นมีความเกี่ยวข้องกับระบบการทำประมงที่มีพัฒนาการแบบทุนนิยมและเกี่ยวพันกับปัญหากระบวนการสิทธิการเป็นเจ้าของทรัพยากรทางทะเล ระบบกรรมสิทธิ์ดังกล่าวนำไปสู่ระบบการจัดการที่

แตกต่างกันโดยกลไกรัฐ กลไกตลาดหรือกลไกชุมชน ระบบการเป็นเจ้าของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ (กังวาลย์ จันทรโชติ. 2541 : 16) คือ

1. ทรัพยากรที่เป็นสาธารณสมบัติ (Common Property) ทรัพยากรประเภทนี้เป็นของทุกคนในสังคม ทุกคนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี โดยที่บุคคลอื่นไม่มีสิทธิมาห้ามปราม ทรัพยากรนี้จึงมีลักษณะคล้ายกับทรัพยากรที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของที่แน่ชัด ระบบกรรมสิทธิ์แบบนี้นำไปสู่การจัดการประมงแบบเสรี

2. ทรัพยากรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐ (State Property) ทรัพยากรนี้มีรัฐเป็นเจ้าของที่ชัดเจน ผู้ใดจะใช้ทรัพยากรเหล่านี้ ต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐเสียก่อน ระบบกรรมสิทธิ์แบบนี้นำไปสู่การจัดการประมงโดยรัฐ

3. ทรัพยากรที่เป็นกรรมสิทธิ์ของชุมชน (Communal Property) ทรัพยากรนี้เป็นของทุกคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน หากผู้ใดต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนี้จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆที่ชุมชนได้กำหนดไว้ โดยปกติแล้วทรัพยากรประเภทนี้รัฐจะเป็นผู้มอบให้กับชุมชน เช่น ป่าชุมชน ชุมชนจะได้รับสิทธิในการครอบครองเป็นเจ้าของทรัพยากร สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้น ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากรัฐ แต่ต้องมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากรนั้น สิทธิการครอบครองทรัพยากรของชุมชนจะไม่สามารถโอน หรือขายให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใดได้ หากชุมชนไม่ต้องการครอบครองทรัพยากรต่อไป ก็ต้องคืนสิทธิในการครอบครองกลับไปให้รัฐ ระบบกรรมสิทธิ์แบบนี้นำไปสู่การจัดการประมงโดยชุมชน

4. ทรัพยากรที่เป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล (Private property) การครอบครองทรัพยากรของบุคคลหรือนิติบุคคลจะมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ทรัพยากรประเภทนี้ผู้ที่ครอบครองสามารถให้เช่า ขาย หรือให้ยืมแก่ผู้อื่นได้ โดยอาจจะได้รับผลตอบแทนหรือไม่ก็ตาม ผู้ที่บุกรุกหรือเข้าไปใช้ทรัพยากรประเภทนี้ โดยไม่ได้รับการอนุญาตจากผู้มีสิทธิครอบครองจะต้องถูกฟ้องร้องขอค่าเสียหายตามกฎหมาย ระบบกรรมสิทธิ์แบบนี้นำไปสู่การจัดการประมงโดยตลาดทุนนิยม

จากพื้นฐานของระบบกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้นำมาสู่การจัดการทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ 3 รูปแบบซึ่งยังประสบความล้มเหลวและไม่ช่วยแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติในระยะยาว คือ

1. การจัดการประมงโดยรัฐ ความล้มเหลวการจัดการประมงโดยรัฐ เป็นการจัดการประมงโดยยึดนโยบายจากราชการส่วนกลาง ไปสู่ชาวประมง (Top-down Policy) มาตรการในการจัดการประมงโดยรัฐ ที่ประเทศต่าง ๆ นิยมใช้กัน ได้แก่

1.1 การห้ามทำการประมงบางพื้นที่ (Area Closure) ในแหล่งการทำประมง ที่มีข้อยืนยันทางชีววิทยาประมง ว่าเป็นแหล่งวางไข่ หรือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อน หรือเป็น

พื้นที่ที่ต้องรักษาไว้ให้เป็น ที่อยู่อาศัยของพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำ รัฐจะประกาศห้ามทำการประมงในพื้นที่เหล่านี้

1.2 การห้ามทำการประมงในบางฤดูกาล (Seasonal Closure) ในฤดูที่ปลาไม่ไข่และระยะเวลาที่สัตว์น้ำ ยังมีขนาดเล็กอยู่ ชาวประมงจะถูกห้ามทำการประมง ในช่วงระยะเวลานั้น โดยปกติจะมีระยะเวลาประมาณ 1 - 2 เดือน

1.3 การกำหนดขนาดของตาอวน (Mesh Size Limits) เพื่อป้องกันไม่ให้มีการจับสัตว์น้ำขนาดเล็กขึ้นมาใช้ รัฐจึงได้ทำการกำหนดขนาดตาอวน ของเครื่องมือทำการประมงแต่ละชนิดขึ้น

1.4 การกำหนดปริมาณการจับ (Catch Quota) มาตรการนี้มักนิยมใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เพราะการที่จะสามารถกำหนดปริมาณการจับได้ จะต้องมีการประเมินศักยภาพการผลิตของสัตว์น้ำ ที่มีประสิทธิภาพและการตรวจสอบปริมาณการจับสัตว์น้ำ ของชาวประมงแต่ละราย ต้องมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

1.5 การควบคุมเครื่องมือการทำประมง (Fishing Gears Restriction) เครื่องมือทำการประมงบางประเภท มีประสิทธิภาพในการจับสูงมาก เครื่องมือเหล่านี้ ได้แก่ อวนรุน อวนลาก เป็นต้น ดังนั้นรัฐจึงทำการควบคุมจำนวนเรือประมงในกลุ่มนี้ไม่ให้มีจำนวนมากไป และในบางประเทศ เช่น อินโดนีเซียได้ห้ามมิให้ทำการประมงอวนลากโดยเด็ดขาดในหลายแหล่งทำการประมง ในขณะที่เดียวกันก็ทำการห้ามเครื่องมือทำการประมงเหล่านี้ เข้ามาทำการประมงในบริเวณชายฝั่ง

1.6 การควบคุมไม่ให้มีเรือประมงเพิ่มขึ้น (Limit Entry) รัฐอาจจะใช้ระบบภาษีหรือระบบการออกใบอนุญาต มาใช้สำหรับป้องกันไม่ให้มีชาวประมงหน้าใหม่เกิดขึ้น หรือไม่ให้ชาวประมงที่มีอยู่เดิมต่อเรือประมงเพิ่มขึ้น

เมื่อวิเคราะห์การจัดการประมงโดยรัฐพบว่า มีปัญหาที่ทำให้เกิดภาวะเป็นความล้มเหลวของกลไกรัฐ (State Failure) จากเหตุผลที่ลำดับ ดังนี้

1. ชาวประมงไม่ให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐได้ประกาศใช้ เพราะคิดว่าตัวเองจะต้องเสียประโยชน์ในระยะสั้น ในขณะที่เดียวกันก็มีความรู้สึกต่อต้าน เพราะเห็นว่ารัฐควบคุมชาวประมงมากเกินไป

2. ค่าใช้จ่ายในการตรวจจับ (Enforcement Costs) ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ จะสูง เพราะรัฐต้องลงทุนสร้างกองเรือตรวจประมงเป็นเงินจำนวนมาก และมีค่าใช้จ่ายสูงในการปฏิบัติงาน ได้เคยมีผู้ตั้งคำถามว่าค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะคุ้มหรือไม่ เมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการตรวจจับที่มีประสิทธิภาพ

3. การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการประมงทุกขั้นตอน จะดำเนินการโดยรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ชาวประมงซึ่งเป็นผู้จะต้องปฏิบัติตามมาตรการเหล่านี้ ไม่มีส่วนร่วมแต่อย่างใด การยอมรับในมาตรการต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดจึงไม่เกิดขึ้น

4. การจัดการประมงของรัฐไม่มีเอกภาพ มีหน่วยงานหลายหน่วยงานเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการประมง ตามข้อบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ การจัดการประมงจึงขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีค่อนข้างน้อย และแต่ละฝ่ายจะพยายามรักษาอำนาจของหน่วยงานของตนเองไว้ให้มากที่สุด

2. การจัดการประมงแบบเสรี ความล้มเหลวของการจัดการประมงแบบเสรีจะถือว่าทรัพยากรประมงเป็นสาธารณสมบัติ ซึ่งจะมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

2.1 ไม่มีใครสามารถห้ามผู้ใดมิให้เข้ามาทำการประมงได้ หรือแม้แต่ว่าจะมาควบคุมการทำประมงก็ทำได้โดยยาก และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง

2.2 การที่ชาวประมงคนหนึ่งจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้นมีผลทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำต่อหนึ่งหน่วยการลงแรงทำการประมง (Catch per Unit of Fishing Effort) ของชาวประมงคนอื่น ๆ ลดลง เนื่องจากทรัพยากรประมงมีอยู่จำนวนหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้น ความล้มเหลวของกลไกตลาด การทำประมงที่ดำเนินการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นการทำประมงแบบเสรี มีการขยายกองเรือประมงอย่างรวดเร็ว โดยมีได้คำนึงถึงขนาดของสต็อกของสัตว์น้ำที่มีอยู่ จึงเกิดมีการทำประมงมากเกินไปแทบทุกมุมโลก ซึ่งปัญหานี้จะแก้ไขได้ด้วยการเปลี่ยนวิธีการทำประมงแบบเสรี ให้เป็นการทำประมงแบบมีการควบคุมเท่านั้น

3. การจัดการประมงโดยชุมชน หลักคิดของการจัดการประมงโดยชุมชน รัฐจะทำการมอบอำนาจในการจัดการประมงให้กับชุมชน โดยรัฐจะทำหน้าที่เพียงเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับชุมชน ชุมชนจะมีสิทธิครอบครองทรัพยากรที่อาศัยอยู่ในท้องทะเล ที่ชุมชนได้รับมอบจากรัฐ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ชุมชนมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากทะเล ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และในขณะเดียวกัน ชุมชนก็มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่ในทะเลอาณาเขตของชุมชน รวมทั้งทำหน้าที่บริหาร และจัดการใช้ประโยชน์จากทะเลภายใต้เงื่อนไขของการอยู่ดี กินดี ของชาวประมงในชุมชน และการพัฒนาการอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ของชุมชน

ดังนั้น ภายใต้หลักการดังกล่าวข้างต้น ต้นตอของปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงชายฝั่ง 2 ประการคือ ทรัพยากรประมงไม่มีใครเป็นเจ้าของที่ชัดเจน และการทำประมงแบบเสรีถูกขจัดออกไป เมื่อต้นตอของปัญหาได้ถูกขจัดไปแล้ว ทรัพยากรประมงก็จะฟื้นฟูให้กลับมาสู่สภาพที่อุดมสมบูรณ์ดังที่เคยเป็นมาในอดีตได้

เงื่อนไขสำคัญของการไปสู่ความสำเร็จของระบบการจัดการประมงโดยชุมชน ได้มีนักวิจัยในหลายประเทศ ได้พยายามค้นคว้าวิจัยเพื่อหาคำตอบในการพัฒนาระบบจัดการประมงโดยชุมชนที่มีผลสำเร็จ คำตอบที่ได้มีความหลากหลายด้วยกัน เพราะความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการประมวลคำตอบทั้งหมดที่ได้มานั้น จะต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 11 ประการดังนี้ (กังวาลย์ จันทโรจตี. 2541 : 25 - 27)

1. มีการกำหนดขอบเขตแหล่งทำการประมงของแต่ละชุมชนให้ชัดเจน แหล่งทำการประมงที่อยู่ภายใต้การจัดการของชุมชนใดจะต้องมีจุดที่แสดงขอบเขตไว้อย่างชัดเจน โดยทั่วไปจะอาศัยสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นสิ่งที่แสดงขอบเขตเพราะดูง่าย ในการกำหนดว่าชุมชนใดจะมีแหล่งทำการประมงเท่าใด ก็ขึ้นอยู่กับความชุกชุมของทรัพยากรประมง จำนวนชาวประมง ระดับความลึกของน้ำ และความสามารถในการจัดการของชุมชน

2. มีการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน เพื่อเป็นการควบคุมจำนวนชาวประมง ไม่ให้มีจำนวนมากเกินไป เพราะนอกจากจะมีทรัพยากรประมงไม่เพียงพอแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องของการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และการบริหารและการจัดการประมงของชุมชนอีกด้วย

3. ชาวประมงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มชาวประมง ที่มีประสบการณ์ในการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมใด ๆ มาก่อน โดยอาจจะเป็นการรวมกลุ่มกันในทางศาสนา หรือการรวมกลุ่มกันในเครือญาติ จะรู้ถึงวิธีการหาข้อสรุปของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาด้วยกัน ประสบการณ์เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ดี สำหรับการรวมตัวกันเพื่อการจัดการประมงโดยชุมชน

4. ชุมชนเคยมีประสบการณ์ในการจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน เช่น การจัดการใช้แหล่งน้ำ หุ่นยนต์เลี้ยงสัตว์ และป่าไม้ชุมชน ซึ่งหลักการในการจัดการจะคล้ายคลึง กับการจัดการประมงโดยชุมชน ดังนั้นเมื่อนำระบบดังกล่าวเข้าไปจะทำให้ชุมชนรับได้โดยง่าย

5. ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการจัดการประมงโดยชุมชน จะต้องมากกว่า ค่าใช้จ่ายที่เสียไป ซึ่งจุดนี้จะต้องสามารถชี้แจง ให้ชาวประมงได้เห็นได้ชัด

6. ชาวประมงที่จะเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงทุกคน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการประมง โดยจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกขององค์กรชาวประมงที่ตั้งขึ้น เข้าร่วมประชุมออกความเห็น และลงคะแนนเสียงในการกำหนดทิศทางการจัดการประมง

7. มาตรการในการจัดการประมงที่ชุมชนกำหนดขึ้นนั้น สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ มาตรการที่กำหนดใช้จึงควรเป็นมาตรการที่ง่ายในทางปฏิบัติ และการติดตามหรือตรวจตราสามารถทำได้โดยง่าย โดยชาวประมงทุกคน

8. มีกฎหมายที่เหมาะสมสนับสนุน รัฐจะต้องตรากฎหมายออกมารับรองการรวมตัวเป็นองค์กรของชาวประมง สิทธิในการทำประมงอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการจัดการประมงของชุมชน ซึ่งกฎหมายเหล่านี้จะต้องมีให้พร้อมแต่เบื้องต้น

9. สมาชิกของชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีกลุ่มผู้นำในชุมชน สมาชิกของชุมชนจะต้องมีความเต็มใจในการเสียสละเวลา กำลังและทุนทรัพย์ในการจัดการประมง และในชุมชนมีกลุ่มผู้นำที่จะเป็นหลักในการจัดการประมง

10. รัฐมีการกระจายอำนาจและมอบอำนาจ ในการจัดการประมงให้แก่ชุมชน รัฐจะต้องมีนโยบายที่แน่ชัดในเรื่องนี้ และมีการตรากฎหมายที่จำเป็นออกมา เพื่อแสดงเจตจำนงที่แน่วแน่ของรัฐที่จะกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่น

11. มีการประสานงานที่ต่อเนื่องระหว่างรัฐกับชุมชน โดยรัฐอาจตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อทำการประสานงานกับชุมชนเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเฉพาะองค์กรนี้ควรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากรัฐและตัวแทนขององค์กรชาวประมง องค์กรนี้จะทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการจัดการประมง โดยชุมชนในแต่ละพื้นที่ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชน รวมทั้งเป็นองค์กรที่กำหนดกฎระเบียบที่ทุกชุมชนต้องปฏิบัติตามร่วมกัน

ในการจัดการประมงโดยชุมชน หากได้มีเงื่อนไขตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อก่อนแล้ว การจัดการประมงก็จะประสบความสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลดีให้เกิดขึ้นกับสังคมหลายด้านด้วยกัน คือ

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดให้เกิดขึ้นในระหว่างชาวประมง และกลุ่มชาวประมงกลุ่มต่าง ๆ อันจะทำให้การวางแผนการจัดการประมง และการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในภาพรวม สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน และสังคมให้เกิดขึ้นกับชาวประมงทุกคนเต็มใจ ที่จะเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการประมง ตั้งแต่การพร้อมใจกันออกค่าใช้จ่ายในการจัดการประมง การร่วมแรงกัน ในการฟื้นฟูทรัพยากรประมงชายฝั่ง ตลอดไปจนถึงการปฏิบัติตามกฎ และระเบียบต่าง ๆ ที่ชุมชนกำหนด ซึ่งจะทำให้ชาวประมงได้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหาของนักชีววิทยา ที่ว่าชาวประมงเป็นผู้ล่าที่ไม่รู้จักพอ และในสายตาของนักเศรษฐศาสตร์ที่ว่าชาวประมงมุ่งเน้นแต่แสวงหาผลกำไรสูงสุด จากทรัพยากรประมงแต่ประการเดียว

3. การขัดแย้งระหว่างชาวประมง จะลดลงและหมดสิ้นไป เพราะทรัพยากรประมงมีเพียงพอสำหรับชาวประมงทุกคน ในระดับที่ทุกคนพอใจ ภายใต้ระบบการจัดการประมงที่ชุมชนได้กำหนดขึ้น หากมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น จะใช้วิธีการเจรจาต่อรองกันภายใต้เงื่อนไขแห่งความยุติธรรม และเสมอภาคของทั้งสองฝ่าย

4. ชาวประมงจะมีอำนาจต่อรองกับภายนอกมากขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่จะต้องเจรจาต่อรอง ในการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เช่น ทรัพยากรน้ำ กับผู้ใช้ทรัพยากรกลุ่มอื่น ๆ หรือในกรณีที่มีการใช้ทรัพยากรอื่นใด ในพื้นที่ชายฝั่ง ชาวประมงจะมีอำนาจในการเจรจาต่อรองกับผู้ที่เข้ามามาร่วมใช้ทรัพยากรชายฝั่ง

5. การรวมตัวของชาวประมง เป็นองค์กรที่เป็นระบบในการจัดการประมงโดยชุมชน พลังของกลุ่มที่ใช้ในการจัดการประมงอย่างเข้มแข็ง จะเป็นพลังที่สามารถไปใช้ในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ในระบบตลาดได้เป็นอย่างดี

6. ผลจากการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดของชาวประมงและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแน่นแฟ้น ระหว่างชาวประมงกับรัฐ ทั้งสองฝ่ายจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการประมงระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรประมง การมีข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย จะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจในสภาพของทรัพยากรประมงชายฝั่งได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาการประมงชายฝั่งแบบยั่งยืนต่อไป

7. ก่อให้เกิดความยินยอมพร้อมใจ ทั้งจากชาวประมงและรัฐ ที่จะแสวงหาวิธีการในการจัดการประมงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยลดความค้ำอ้อยประสิทธิภาพ ในการจัดการประมงของชาวประมงที่อาจจะเกิดขึ้นได้

8. สร้างความไว้วางใจระหว่างชาวประมง และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดขึ้น อีกทั้งชาวประมงจะมีความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน การลงทุนทำการประมงที่จะเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น จะลดลงและหมดไปมากที่สุด

9. เมื่อชาวประมงและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเชื่อมั่นต่อกันสูง การควบคุมโดยการตรวจจับก็ไม่ใช่ว่าจำเป็นอีกต่อไป เนื่องจากมีความมั่นใจว่า ชาวประมงทุกคนรู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นเคียงข้างอยู่กับชาวประมง และจะรักษาผลประโยชน์ของชาวประมงอย่างเต็มที่ ภายใต้กรอบของกฎหมายที่มีอยู่

10. เมื่อรัฐเห็นว่าชุมชนประมงสามารถดำเนินการ ในเรื่องของการจัดการประมง ได้ผลดีแล้ว รัฐก็จะกระจายอำนาจในการจัดการให้เพิ่มมากขึ้น หรือขยายขอบเขตการจัดการให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

ผลจากการศึกษาพบว่า การทำประมงที่อำเภอแหลมสิงห์ส่วนใหญ่ ยังมีลักษณะเป็น ผู้ผลิตรายย่อย คือ ยังไม่ใช้การประมงในแบบอุตสาหกรรมทุนนิยม แต่มีการทำประมงใน 2 ประเภทคือ เป็นประมงพื้นบ้าน จำนวน 20 ลำและเป็นประมงพาณิชย์ขนาดเล็ก จำนวน 50 ลำ ซึ่งส่วนใหญ่จะรวมตัวกันในสมาคมประมงแหลมสิงห์ ดังนั้น การจัดการประมงที่เหมาะสมสำหรับ อำเภอแหลมสิงห์และตอบสนองการแก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติ ก็คือการจัดการประมงโดยชุมชน

ความเหมาะสมของการจัดการประมง โดยชุมชนพัฒนาขึ้นมาจากความล้มเหลวของการจัดการประมงโดยรัฐ และการจัดการประมงแบบเสรีดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชน ในการเปลี่ยนแปลงการจัดการประมงที่ดำเนินการโดยรัฐ ไปสู่การจัดการประมงโดยชุมชนนั้น ไม่สามารถกระทำได้ที่ทันทีหรือในระยะเวลาอันสั้น ทั้งนี้เนื่องจากชาวประมงในเกือบทุกประเทศ มีความคุ้นเคยกับการเป็นสาธารณสมบัติของทรัพยากรประมง และการทำประมงแบบเสรี มาเป็นเวลานานร้อยปีมาแล้ว ประเทศญี่ปุ่นมีการพัฒนาระบบการจัดการประมงได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันได้เป็นตัวอย่างแก่ประเทศต่าง ๆ นั้นยังต้องใช้เวลากว่า 200 ปีในการพัฒนา ทั้งที่ชาวญี่ปุ่นต้องทำการประมงแบบควบคุมมาตั้งแต่ต้น และยอมรับแต่เบื้องแรกแล้วว่าทรัพยากรประมง เป็นทรัพยากรที่มีเจ้าของชัดเจนไม่ใช่สาธารณสมบัติ (กังวาลย์ จันทรโชติ, 2541 : 19)

ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะทำการเปลี่ยนแปลง จากระบบการประมงโดยรัฐไปสู่ระบบการจัดการประมงโดยชุมชนทันทีนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก ที่สำคัญที่สุดคือ ความพร้อมของฝ่ายรัฐ ที่ยอมโอนอำนาจในการจัดตั้งองค์กรขึ้นมา รองรับสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งความพร้อมของทั้งฝ่ายรัฐและฝ่ายชุมชนประมงจำเป็น ที่จะต้องใช้เวลาระยะหนึ่งในการพัฒนา และการที่จะเปลี่ยนระบบการทำประมง ที่ทำโดยรัฐไปสู่การจัดการประมงโดยชุมชนโดยทันที เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ฉับไวเกินไป อันอาจจะก่อให้เกิดผลเสียขึ้นมาได้ เนื่องจากความไม่พร้อมของทั้งสองฝ่าย (กังวาลย์ จันทรโชติ, 2541 : 19)

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงควรจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน รัฐจะต้องลดบทบาทในการจัดการประมงทีละน้อย ในขณะที่เดียวกันชุมชนประมงจะทำการเรียนรู้ การจัดการประมงและเริ่มมีบทบาทในการจัดการประมงมากขึ้น ๆ เรียกว่า การจัดการประมงร่วมกัน (Fisheries Co-management) ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากการประมงโดยรัฐ ไปสู่การจัดการประมงร่วมกัน ประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการ คือ

1. รัฐต้องมีนโยบายที่แน่ชัด ในการที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการประมง โดยยึดหลักว่าผู้ที่สมควรจะเข้ามามีบทบาท ในการจัดการประมงนั้น จะต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประมง ซึ่งได้แก่ตัวของชาวประมงและชุมชนประมง เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากทรัพยากรประมง นอกจากนั้นแล้ว เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมง จะต้องเปลี่ยนแนวความคิดที่มีอยู่เดิม ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเปลี่ยนบทบาท จากผู้มีอำนาจในการจัดการมาเป็นผู้ให้บริการแก่ชาวประมง

2. ชาวประมงมีความรับผิดชอบในการจัดการประมง ชาวประมงจะต้องเข้ามารับผิดชอบต่อเพิ่มเติมที่ ในการจัดการประมง เนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ จากทรัพยากรประมง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการประมงโดยชุมชนนั้น โดยหลักการแล้วจะต้องจ่ายโดยชาวประมง เพื่อความเป็นธรรมต่อทุกคนในสังคม ในเบื้องต้นรัฐอาจจะช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในบางส่วนให้ หากชาวประมงไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักที่ว่า ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ดังนั้น ในการจัดการประมงจึงต้องมีมาตรการในเชิงกฎหมาย เพื่อให้เกิดเป็นกติกาสถาปัตยกรรมบังคับใช้ได้จริง สมาคมชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ในฐานะภาคชุมชนได้เสนอมาตรการเพื่อร่างแก้ไขพระราชบัญญัติการประมง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นมาตรการการจัดการประมงร่วมกัน ระหว่างรัฐกับชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาโครงสร้างอย่างระยะยาวได้ เนื่องจาก ทะเลและทรัพยากรประมง มีพัฒนาการของชาวประมงที่ใช้เครื่องมือหลากหลายประเภท หลายชนิดเป็นเครื่องมือที่ไม่เหมาะสม บางเครื่องมือไม่มีกติกาคควบคุม จนทำให้ทรัพยากรประมงเริ่มเสื่อมโทรมลง

ชาวประมงในหลายท้องที่ มีศักยภาพในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างได้ผล และมีข้อเสนอมาตรการคุ้มครองพื้นที่จับสัตว์น้ำ มีข้อจำกัดทางกฎหมาย ที่กำหนดให้รวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ และการดำเนินการไว้ที่ส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้ไม่เท่าทันต่อการคุ้มครองทรัพยากรประมง และแก้ปัญหาวิกฤติของสัตว์น้ำได้

พระราชบัญญัติการประมงปี พ.ศ. 2490 ได้ใช้บังคับมายาวนาน แม้จะมีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง แต่มีบางจุดที่ยังไม่สามารถตอบสนอง การแก้ไขปัญหาการรวมศูนย์อำนาจให้เกิดการกระจายอำนาจได้ และเพื่อให้เกิดการรับรองสิทธิ และการมีส่วนร่วมของบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ตนได้อย่างยั่งยืน มาตรการเพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญได้แก่ (ร่างพระราชบัญญัติการประมง, ออนไลน์, 2554)

1. ให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติขึ้น ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน และกรรมการอื่นจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการประมง รวมถึงตัวแทนชาวประมงพื้นบ้านในสัดส่วนหญิงและชายด้วย รวมทั้งให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสิบคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งตามการเสนอของคณะกรรมการสรรหา โดยให้อธิบดีกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ จะมีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการกำหนด กำกับ ติดตาม

การปฏิบัติ นโยบายการประมงด้านต่างๆอย่างยั่งยืน เช่น การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง เป็นต้น

2. เสนอให้มีคณะกรรมการประมงจังหวัดขึ้น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน และกรรมการอื่น โดยมีที่มาจาก 3 ส่วน คือ จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 15 คน จากผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชายฝั่ง ผู้แทนองค์กรชุมชนชาวประมงน้ำจืด ผู้แทนกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวนรวมไม่เกิน 15 คน และจากผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร ทำงานและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการประมง การบริหารจัดการลุ่มน้ำ ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดนั้น ไม่เกิน 10 คน และให้ประมงจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการประมงจังหวัด ต้องเสนอขอบเขตพื้นที่การประมง (เฉพาะเขตประมงทะเลชายฝั่งและประมงน้ำจืด) ที่จะเป็นเขตพื้นที่อำนาจของตนเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่จะถูกกำหนดขึ้น หากรัฐสภาเห็นชอบ

กรณีเขตพื้นที่คาบเกี่ยวตั้งแต่ 2 จังหวัดขึ้นไป ถ้าคณะกรรมการประมงจังหวัดที่เกี่ยวข้อง เห็นควรให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการประมงร่วมกัน ให้ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างจังหวัด เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรการประมงร่วมกันได้ คณะกรรมการประมงจังหวัด (ภายในเขตพื้นที่ของตน) มีอำนาจหน้าที่ เสนอแนะการออกประกาศ การออกใบอนุญาต หรือหนังสืออนุญาต หรือการออกกฎกระทรวงแล้วแต่ กรณีว่าเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรี จัดทำแผนในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมง เห็นชอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศกำหนดเงื่อนไขการทำประมง พิจารณออนุมัติจัดตั้งองค์กรชุมชนประมงที่ได้ยื่นขอจัดตั้ง

3. เสนอให้ชุมชนจัดตั้งองค์กรชุมชนประมงขึ้นได้โดยชุมชนที่อยู่ติดกับเขตการประมงชายฝั่งหรือพื้นที่ประมงน้ำจืด ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งองค์กรชุมชนประมง สามารถยื่นคำขอจัดตั้งองค์กรชุมชนประมง ต่อคณะกรรมการประมงจังหวัดได้ การยื่นคำขอต้องประกอบด้วย ระบบองค์กรสมาชิก ขอบเขตพื้นที่ กฎกติกา แผนงานในการบริหารจัดการทรัพยากรการประมง และทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกี่ยวข้อง องค์กรชุมชนประมงที่ได้รับอนุมัติ ให้เป็นองค์กรชุมชนประมง เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการประมง และทรัพยากรธรรมชาติจากคณะกรรมการประมงจังหวัด มีสิทธิในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ทรัพยากรการประมง ทรัพยากรธรรมชาติ ภายในขอบเขตพื้นที่ กฎกติกา และแผนงานที่ได้รับอนุมัติ

ให้องค์กรชุมชนประมงเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ บริหารจัดการทรัพยากรประมงและทรัพยากรธรรมชาติตามแผนงาน และกฎกติกา ภายในขอบเขตพื้นที่ซึ่งได้รับ

การอนุมัติจากคณะกรรมการการประมงจังหวัด ประสานความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถร่วมกับเจ้าพนักงานสอบสวนในการจัดทำสำนวนคดีความผิด หรือฟ้องคดีเพื่อขอให้ระงับการดำเนินการใด ๆ และขอให้มีการฟื้นฟูเขตการประมงเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการทำการประมงหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีความผิดซึ่งหน้าได้

4. กำหนดให้เขตการประมงทะเลที่อยู่ในน่านน้ำไทย แบ่งออกเป็นเขตประมงทะเลชายฝั่ง เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง และเขตประมงน้ำจืด ซึ่งเป็นการแบ่งตามลักษณะของพื้นที่เพื่อประโยชน์ ในการควบคุมดูแล การใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และลดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างผู้ประกอบการประมง และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการใช้เครื่องมือทำการประมงในแต่ละเขต ดังนี้

4.1 เขตประมงทะเลชายฝั่ง คือ ที่จับสัตว์น้ำในทะเลที่อยู่ในน่านน้ำไทย นับจากขอบน้ำชายฝั่งออกไป 5 ไมล์ทะเล เว้นแต่บริเวณใดที่มีความจำเป็น สามารถขยายเขตการประมงทะเลชายฝั่งเป็น 12 ไมล์ทะเลได้

4.2 เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง คือ ที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยทั้งหมด นับจากเขตประมงทะเลชายฝั่งออกไปในทะเล จนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

4.3 เขตประมงน้ำจืด คือ ที่จับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยทั้งหมด ซึ่งไม่ได้อยู่ในเขตประมงทะเลชายฝั่ง และเขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง

มาตรการในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ในปัจจุบันปัญหาแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ในเขตชุมชนประมงไทย อยู่ภายใต้ นโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งพบว่า ยังมีปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไข ดังนี้

1. รัฐควรให้มีการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติตลอดทั้งปี เนื่องจาก คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดระบบแรงงานข้ามชาติ โดยให้เจ้าของเรือประมงนำแรงงานข้ามชาติมาจดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ณ ศูนย์จดทะเบียนข้ามชาติแบบเบ็ดเสร็จ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อหมดเขตระยะเวลาที่รัฐกำหนด เจ้าของเรือประมงไม่สามารถพาแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ไปจดทะเบียนอย่างถูกต้องได้ ส่งผลให้เจ้าของเรือประมง ต้องจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ไปจดทะเบียนอย่างถูกต้องได้ ส่งผลให้เจ้าของเรือประมง ต้องจ้างแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย เมื่อมีการตรวจสอบจากทางเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้นายจ้างมีความผิดตามกฎหมาย

ดังนั้น รัฐควรให้เจ้าของเรือประมงสามารถนำแรงงานข้ามชาติ ขึ้นทะเบียนได้ตามกฎหมายได้ทุกวัน ซึ่งจะต้องมีศูนย์จดทะเบียนแรงงานข้ามชาติแบบเบ็ดเสร็จ ที่สามารถดำเนินการ

ให้แล้วเสร็จได้ในวันเดียว เพื่อลดปัญหาการจดทะเบียนแรงงาน ไม่ทันระยะเวลาที่รัฐกำหนด ส่งผลให้แรงงานข้ามชาติ ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ปัญหา คสช. ตอนนี้นะเปิดให้จดทะเบียนแค่ไม่กี่เดือน พอหมดเขตเจ้าของเรือก็พาเขมรไปตีไม่ได้ พอเค้ามาตรวจก็หาว่าใช้แรงงานผิดกฎหมาย รัฐต้องเปิดให้ตีตลอดทั้งปี ไม่งั้นก็แก้ไขไม่ได้ จับก็ครั้งก็เจอแรงงานเถื่อนบนเรือ ไปคู่ได้ 10 ลำ เจอ 7 ลำต้องมีแรงงานเถื่อนอยู่แน่นอน” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

2. รัฐควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่เหมาะสมเนื่องด้วยอัตราการเก็บค่าธรรมเนียม ในการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เฉลี่ยต่อคนราคา 3,080 บาท ซึ่งเป็นราคาที่แพงเกินกำลังของแรงงานข้ามชาติจะรับได้ เพราะมีแรงงานข้ามชาติหลายราย ที่เลือกจะไม่เข้ารับการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลให้นโยบายของรัฐที่มีเป้าประสงค์ ที่จะนำแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมายเข้าระบบ ที่สามารถตรวจสอบได้นั้น เป็นไปโดยยาก

ดังนั้น รัฐควรปรับราคาค่าธรรมเนียมที่แพงเกินไป ให้มีราคาที่มีความเหมาะสมมากกว่า นี้ จึงจะทำให้แรงงานข้ามชาติสามารถจ่ายได้โดยไม่เดือดร้อน และเข้ามาสู่ระบบที่ถูกต้องมากขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557) ว่า “คสช.เค้าก็คิดดิเนอะเอาแรงงานเข้าระบบ แต่เค้าคิดราคาจดทะเบียนแพงไปนะ ลูกน้องหลายคนมันไม่ยอมทำ ถ้าจะทำมันให้เจ้าของเรือช่วยมันออกคนละครั้ง ลุงว่ารัฐควรจะเก็บในราคาที่ถูกลงกว่านี้ แรงงานมันจะได้มีกำลังจ่าย”

3. การจัดตั้งศูนย์ร้องเรียนแรงงานข้ามชาติในชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่ เนื่องด้วย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายที่จะรักษาภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาของคนต่างชาติที่มองประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกิจการประมงทะเล ถึงแม้ว่าจากการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจะพบว่า แหลมสิ่งที่ไม่มีการกักขังแรงงานประมงไม่ให้เข้าฝั่งนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมนโยบายดังกล่าว ควรตั้งศูนย์ร้องเรียนสำหรับแรงงานข้ามชาติขึ้น เพื่อเป็นการรับเรื่องร้องเรียนอันจะเกิดจากการเอาเปรียบของนายจ้าง การทุจริตจากเจ้าหน้าที่รัฐ อันจะทำให้แรงงานข้ามชาติได้รับผลกระทบและก่อให้เกิดความเสียหาย

ซึ่งศูนย์ร้องเรียนนี้จะป็นหน่วยงาน ที่ช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติโดยตรง เพื่อให้เป็นมาตรฐานสากล ในการให้ความคุ้มครองแรงงานในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “แหลมสิ่งทีถึงมันจะไม่มีการกักขังแรงงานเขมร แต่ถ้าจะให้ดีบ้านเราต้องมีศูนย์ ที่ให้เขมรมันมาร้องเรียนได้ ยิ่งเปิดอาเซียนเรื่องพวกนี้สำคัญนะ แรงงานมันจะมามากขึ้นปัญหา ก็มากขึ้นต้องมีศูนย์นี้ไว้ อย่างน้อยก็ป้องกันปัญหาการเอาเปรียบแรงงานพวกนี้ได้” (จักรพันธ์ ฉวีวรรณ. สัมภาษณ์. 2557)

4. การจัดให้มีการทำประกันสังคมให้กับแรงงานข้ามชาติ เนื่องด้วยการทำงานของแรงงานข้ามชาติจะมีความเสี่ยง ต่อการได้รับอันตรายจากงานที่ทำนั้น เพื่อให้แรงงานมีหลักประกันว่าเมื่อเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน จะได้รับการคุ้มครองชดเชยเป็นค่าเสียหาย และค่ารักษาพยาบาล ดังนั้น จะทำให้แรงงานข้ามชาติไม่เปลี่ยนงานบ่อย และให้ความคุ้มครองแรงงานหากประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง แรงงานสามารถรับสิทธิกองทุนเงินทดแทนได้ ทั้งนี้จะทำให้แรงงานข้ามชาติมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เพราะมีประกันสังคมคุ้มครองด้านความปลอดภัย และสามารถทำให้แรงงานทำงานกับนายจ้างได้นานขึ้น ดังที่หัวหน้าศูนย์วิทยุประมงชายฝั่งแหลมสิงห์ กล่าวว่า “ผมว่าน่าจะถ้าจะให้แรงงานอยู่กับเจ้าของเรือนาน ๆ ต้องทำประกันสังคมให้ด้วย เพราะหนึ่งเขามีหลักประกันว่าเขา จะได้รับเงินชดเชยเมื่อเจ็บป่วย บาดเจ็บสองคือ เขาจะอยู่กับนายจ้างเพราะถ้าเขาเปลี่ยนงาน ก็เท่ากับยกเลิกประกันสังคม” (วัชชัย หลวงอินทร์. สัมภาษณ์. 2557)

5. การทำศูนย์ข้อมูลประวัติออนไลน์แรงงานข้ามชาติในชุมชน เนื่องด้วย การตรวจสอบข้อมูลประวัติของแรงงานข้ามชาติ เป็นเรื่องในระดับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง การที่ผู้ประกอบการ เช่น บ้านเช่า หรือ เจ้าของเรือประมง จะทำการตรวจสอบประวัติแรงงานข้ามชาติ ก่อนที่จะรับเข้าทำงานหรือเช่นบ้าน กระทำได้โดยยากที่จะตรวจสอบ ทั้งนี้ เมื่อแรงงานข้ามชาติจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น การตรวจสอบประวัติมักเป็นไปได้โดยง่าย

ดังนั้น ควรมีศูนย์ในชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ ในเรื่องการตรวจสอบประวัติแรงงานข้ามชาติ ว่าได้มีการจดทะเบียนครั้งสุดท้ายเมื่อใด หรือมีประวัติทำผิดกฎหมายอะไรบ้าง นำไปประกอบการตัดสินใจของนายจ้าง และผู้ประกอบการต่อเนื่อง เช่น บ้านเช่า ในการจ้างงานหรือให้ทำการเช่าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังที่ผู้ประกอบการบ้านเช่า กล่าวว่า “เวลาเขมรมันมาเช่าบ้านคุณนะตรวจสอบมันไม่ได้เลย อยากให้รัฐตั้งศูนย์ที่เราเข้าไปขอคูประวัติแรงงานพวกนี้ได้ง่าย ๆ ในชุมชนนี้ละ ไม่ต้องไปในตัวเมือง เพื่อจะได้รู้ว่ามันมาจากไหน มีคดีอะไรติดตัววีซ่า จดทะเบียนมาเรียบร้อย เพราะเดี๋ยวนี้ คสช. ถ้าไม่ให้เจ้าของบ้านเช่ารับแรงงานเถื่อนพักอาศัย ” (กำพล ก่อเส็ง. สัมภาษณ์. 2557)

6. การให้รางวัลนำจับกับผู้ที่เกี่ยวข้องแบบแสขบวนการนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อน เนื่องด้วย ในพื้นที่ชุมชนชาวประมงแหลมสิงห์จากการวิจัยสำรวจ พบว่า มีผลกระทบมาก เรื่องนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อน ซึ่งหลังนโยบายของ คสช. พบว่าน้อยลงกว่าเดิมแต่ก็ยังคงไม่หมดไป อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้มีความเข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ เช่น การจ่ายเงินรางวัลอย่างเหมาะสมและรวดเร็วให้แก่ผู้ที่

แจ้งข่าวและทำให้เจ้าหน้าที่ สามารถจับกุมกลุ่มขบวนการและกลุ่มแรงงาน ที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายได้ จะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานต่อผู้แจ้งข่าวสาร ให้กับทางราชการและผู้จับกุม ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ถ้าจะให้เจ้าหน้าที่แรงงานเดือนหมัดไปต้องให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม เพราะชาวบ้านรู้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ว่าใครทำไม่ทำ ถ้ามีเงินรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เค้าเจ้าหน้าที่ก็จะทำงานง่ายขึ้น” (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

7. การเพิ่มบทลงโทษสถานหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย เนื่องด้วย การลักลอบเข้ามาของแรงงานข้ามชาติกัมพูชา ในชุมชนประมงแหลมสิงห์นั้น ส่วนหนึ่งเจ้าหน้าที่มีส่วนในการเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย ของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาหรือเปิดช่องทางให้ขบวนการนายหน้า นำเข้าแรงงานเดือนสามารถลักลอบทำการค้าแรงงานเดือน หรือรับสินบนกับขบวนการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เป็นอย่างและก่อให้เกิดการทำลายความมั่นคงของประเทศ

เนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีการหลั่งไหลแรงงานอย่างเสรี ถึงแม้ว่าตามกฎของอาเซียนจะต้องเป็นแรงงานที่มีทักษะ 7 วิชาชีพเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติแรงงานไร้ฝีมือมักลักลอบเข้ามามากขึ้นเช่นกัน ดังที่แรงงานข้ามชาติกัมพูชา กล่าวว่า “ผมเข้ามาทำงานประมงในแหลมสิงห์ได้ 2 ปี ตอนนั้นเสียค่านายหน้าและค่าผ่านทางให้กับเจ้าหน้าที่ที่จุดผ่านแดนบ้านแหลมนั่งรถมาจากเขมรมาถึงวันนี้วันเดียวได้ เดินทางไม่ยาก” (ทอน เบง, สัมภาษณ์, 2558)

8. การเพิ่มบทลงโทษแก่บุคคล ที่นำพาหรือผู้ให้ที่พักพิงแก่แรงงานข้ามชาติ ที่ลักลอบทำงานผิดกฎหมายในประเทศไทย เนื่องด้วย หลังจากทีคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายที่เข้มงวดเรื่องแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมายนั้น แต่กฎหมายที่บังคับใช้ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เปิดเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การหลั่งไหลของแรงงานไร้ฝีมือเป็นไปโดยง่าย ซึ่งบทลงโทษที่ใช้อยู่อาจน้อยเกินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่รู้สึกเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่ได้รับ ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้กลับมาทำความผิดอีก

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเด็ดขาดทางกฎหมายอันเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่จะได้รับ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ถึง คสช. เขาเอาจริงแต่กฎหมายยังอ่อน บทลงโทษไม่มากพอ คนที่นำพาให้ที่พักพิงก็ไม่เห็นความสำคัญเท่าไร ถ้ากฎหมายแข็งบทลงโทษแรงใครก็ไม่กล้าได้ไม่คุ้มเสีย” (ประเสริฐ เนินริมหนอง, สัมภาษณ์, 2557)

9. ควรมีการตรวจสอบและขยายผลหลังจากการจับกุมขบวนการนายหน้านำเข้าแรงงานเดือนให้มากกว่าเดิม เนื่องจาก การจับกุมแต่ละครั้งจะสาวไม่ถึงตัวผู้บงการ มักจะได้เฉพาะผู้กระทำผิดรายเล็ก ๆ ที่ผ่านมาทำให้ขบวนการนายหน้านำเข้าแรงงานเดือน ยังคงสามารถกระทำผิดกฎหมายได้ตลอด เพราะไม่ได้ถูกจัดการแบบถอนรากถอนโคน ดังนั้น จะต้องมีการขยายผลเพื่อให้ได้ผู้ที่

บงการใหญ่มาลงโทษตามกฎหมาย เป็นการขจัดปัญหาที่ต้นเหตุ อันจะนำมาสู่การทำลายความมั่นคงของชาติ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “เวลาเจ้าหน้าที่จับทีก็ได้แต่ตัวเล็ก ตัวใหญ่ไม่เคยสาวถึง ถ้าให้ดินจะต้องมีการขยายผลให้ถึงตัวการใหญ่ ระบบนี้จึงจะหมดไป” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

10. การให้แรงงานข้ามชาติจ่ายเงินประกันตนป้องกันการหลบหนี เนื่องด้วย ลักษณะการทำงานของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาที่ทำงานประมง ในชุมชนประมงแหลมสิงห์ มีการเปลี่ยนงานบ่อย โดยมากมักจะอยู่กับเจ้าของเรือประมงแต่ละลำได้ไม่นาน บางครั้งเบิกเงินค่าแรงแล้วหลบหนี ซึ่งนโยบาย คสช. ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ เนื่องจากการจ้างงานไม่มีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร มักจะจ้างด้วยวาจา ดังนั้นควรมีมาตรการในการให้แรงงานจ่ายเงินประกันตน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถยึดเงินประกันตนเอาไว้ได้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “แรงงานเขมรพวกนี้จะอยู่กับเจ้าของเรือแต่ละลำไม่นานหรอก พอเบิกเงินได้บางคนก็หนีเลยบางคนอยู่ได้เดือนสองเดือนเล็กแล้วไปแบบไม่บอกไม่กล่าว รัฐควรมีนโยบายให้ก่อนการจ้างมัน มีการวางเงินประกันตนไว้ก่อน นายจ้างจะได้ไม่เสียเปล่าถ้ามันหนี” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

11. การกำหนดให้แรงงานข้ามชาติกลับไปคลอดยังประเทศของตน เนื่องจาก ปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นในชุมชนประมงแหลมสิงห์ จากการสำรวจพบว่า ก่อนและหลังการเข้ามาของนโยบาย คสช. ยังไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ เพราะยังไม่มีมาตรการที่เด่นชัดในการเอาจริงเอาจังกับปัญหาดังกล่าว ดังนั้น รัฐควรมีกฎหมายกำหนดให้นายจ้างให้สิทธิในการลาคลอดกับแรงงานข้ามชาติ ที่ประสงค์จะกลับไปคลอดยังประเทศของตนได้ ซึ่งหลังจากคลอด 3 เดือน แรงงานสามารถกลับมาทำงานได้ตามปกติ เพื่อเป็นการลดปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่จะเกิดขึ้นในประเทศ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ถ้าจะให้ลดปัญหาเด็กไร้สัญชาตินะ เวลาแรงงานพวกนี้จะคลอดต้องให้เขาไปคลอดที่ประเทศของเขา เราต้องยอม เพราะถ้าให้คลอดที่ประเทศเราเด็กไร้สัญชาติก็เพิ่มขึ้น ” (วิรัช ลิ่นทอง. สัมภาษณ์. 2557)

12. การคุมกำเนิดแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทย เนื่องด้วยแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทย มีการลงหลักปักฐาน พักอาศัยกันเป็นครอบครัว มีลูกที่เกิดจากพ่อแม่ แรงงานข้ามชาติกัมพูชาในชุมชนประมงแหลมสิงห์ ส่งผลให้เกิดปัญหาเด็กไร้สัญชาติเพิ่มขึ้น ดังนั้น รัฐควรจัดสรรเงินงบประมาณให้สาธารณสุขชุมชนลงพื้นที่ในการคุมกำเนิดแรงงานข้ามชาติที่พักอาศัยอยู่ในประเทศ เพื่อลดปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่จะเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “แรงงานเขมรพวกนี้นะ รัฐต้องมีการคุมกำเนิด ไม่งั้นแต่ละปีลูกมันเพิ่มขึ้น ๆ พวกนี้ไม่ค่อยใส่ใจด้วยมีลูกก็คลอด แล้วก็อีกไม่คุมเกิด นับวันเริ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ” (ประเสริฐ เนินริมหนอง. สัมภาษณ์. 2557)

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาท ผลกระทบ และมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา : กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของแรงงานข้ามชาติที่มีต่อชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและสาธารณสุข ของแรงงานข้ามชาติที่มีต่อชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางเพื่อเป็นมาตรการในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติ ในเขตชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ในกระแสดการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของแรงงานข้ามชาติชาว กัมพูชาที่มีต่อชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นบทบาทในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Function) หนึ่งของระบบการทำประมงที่มีการพัฒนาเชิงทุนนิยม กล่าวคือ ในระบบการทำประมง ก่อนหน้าทุนนิยม คือระบบประมงพื้นบ้านนั้น มิได้มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานข้ามชาติชาว กัมพูชา เนื่องจากการประมงพื้นบ้านนั้นเป็นการประมงขนาดเล็กโดยมีเป้าหมายการผลิตเพื่อยังชีพ เป็นหลัก ดังนั้น แรงงานที่ใช้ในระบบประมงแบบนี้จึงยังมีใช้แรงงานรับจ้างแต่เป็นการใช้แรงงาน ของตัวชาวประมงเอง แรงงานภายในครอบครัวและแรงงานของญาติสนิทมิตรสหาย โดยปลาที่ จับได้จะนำมาใช้บริโภคภายในครอบครัว หรือแบ่งให้กับญาติสนิทมิตรสหายที่ร่วมทำประมง ก็ เพื่อไปใช้บริโภคในครอบครัวเช่นกัน

แต่หลังจากที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการจับปลา เช่น การใช้วนในระบบประมงพาณิชย์ คือการทำประมงเพื่อมุ่งขายเป็นหลัก ก็เริ่มมีความจำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานเข้ามาทำการประมง เพราะการใช้แรงงานแบบที่ไม่ต้องจ้างในครอบครัวหรือญาติสนิทมิตรสหาย ในรูปแบบเดิมไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนประมงพาณิชย์ให้ดำเนินไปได้ การเข้ามาของระบบการจ้างแรงงานในการ ทำประมงพาณิชย์ก็ได้พัฒนาจากการจ้างแรงงานในท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้เคียงกับอำเภอแหลมสิงห์ไป

การจ้างแรงงานอีสาน เนื่องจากแรงงานท้องถิ่นได้เปลี่ยนอาชีพไปสู่การทำพลอยที่กำลังรุ่งเรืองในจังหวัดจันทบุรี ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติพายุเกย์เมื่อ พ.ศ. 2532 ทำให้แรงงานอีสานในการทำประมงแหลมสิงห์ต้องเสียชีวิตจำนวนมาก จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องอาศัยแรงงานจากกัมพูชาเข้ามาแทนแรงงานอีสาน ดังนั้น แรงงานกัมพูชาจึงมีบทบาทที่จำเป็นต่อระบบการทำประมงพาณิชย์ในอำเภอแหลมสิงห์

ข้อค้นพบ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและสาธารณสุข ของแรงงานข้ามชาติ ที่มีต่อชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบของแรงงานข้ามชาติกัมพูชาทั้งในเชิงลบและเชิงบวกโดยเปรียบเทียบระหว่างในช่วงก่อนและหลังนโยบายคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาตินั้น

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้น มีผลระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. พบว่ามีผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในรายประเด็นแล้ว มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

1. เรื่องการทดแทนแรงงานไทย พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบเกิดขึ้นมาก ($\bar{X} = 4.63$) เช่นกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงไม่แตกต่างกัน
2. การเพิ่มผลผลิตทางการประมง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อเปรียบเทียบกับผลกระทบหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.49$) เช่นกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงไม่แตกต่างกัน
3. ในประเด็นเรื่องการลดต้นทุนค่าจ้างแรงงาน พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.16$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. ซึ่งมีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 1.70$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้นแตกต่างกัน
4. การแย่งอาชีพคนในพื้นที่ พบว่า ก่อนนโยบาย (คสช.) มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.19$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.94$) เช่นกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงไม่แตกต่างกัน
5. การสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการต่อเนื่อง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นมาก ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบมาก ($\bar{X} = 4.67$) เช่นกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงไม่แตกต่างกัน

1. การเลือกจับกุมแรงงานไทยมากกว่ากัมพูชา พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 1.48$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันค่อนข้างน้อย

2. เจ้าหน้าที่เก็บส่วยรายเดือนจากแรงงานเถื่อน พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 1.72$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันค่อนข้างมาก

3. เจ้าหน้าที่จับกุมแรงงานเถื่อนเป็นเงินได้โต๊ะ พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 1.64$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันค่อนข้างมาก

4. การจ้างแรงงานกัมพูชาเป็นมือบทางการเมือง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.85$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบน้อย ($\bar{X} = 1.27$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกัน

5. ระบบนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อนการเมือง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.90$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันค่อนข้างมาก

6. แรงงานเถื่อนมีผลกระทบต่อความมั่นคง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.80$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันค่อนข้างมาก

ผลกระทบด้านสาธารณสุขโดยภาพรวม ก่อนนโยบาย คสช. นั้น พบว่า มีผลกระทบค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังที่มีการใช้นโยบายของ คสช. มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าผลกระทบของแรงงานข้ามชาติก่อนและหลังนโยบาย คสช. จึงแตกต่างกัน ถ้าพิจารณาผลกระทบทางด้านสาธารณสุขในรายประเด็นแล้ว มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

1. แรงงานกัมพูชาได้นำโรคเข้ามา พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบค่อนข้างน้อย

($\bar{X} = 2.07$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกันอย่างมีนัย

2. การแย่งใช้บริการโรงพยาบาลแหลมสิงห์ พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.80$) เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น ไม่แตกต่างกัน

3. แร้งงานมีพฤติกรรมขี้ขลาดไม่ถูกสุขลักษณะ พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นปานกลาง ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. ก็มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น ไม่แตกต่างกัน

4. ราชการเสียงบประมาณ ด้านการดูแลสุขภาพ พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบมาก ($\bar{X} = 4.31$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกัน

5. แร้งงานกัมพูชาทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง พบว่า ก่อนนโยบาย คสช. มีผลกระทบเกิดขึ้นค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อเปรียบเทียบกับหลังนโยบาย คสช. มีผลกระทบปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) จึงสรุปได้ว่าผลกระทบระหว่างก่อนและหลังนโยบาย คสช. นั้น แตกต่างกัน

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า พบว่า ผลการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาแร้งงานข้ามชาติกัมพูชา ในเขตชุมชนชาวประมง ดังเช่น อำเภอแหลมสิงห์ โดยนำเสนอเป็นแบบจำลอง (Model) ได้ดังนี้

1. มาตรการการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง

ควรใช้การจัดการประมงร่วมกัน กล่าวคือ ปัญหาแร้งงานข้ามชาติกัมพูชาในเขตชุมชนประมงไทย ดังกรณีเช่น แหลมสิงห์เป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการในระยะยาว เนื่องจากการใช้แรงงานข้ามชาติ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับระบบการทำประมง ที่มีพัฒนาการแบบทุนนิยมและเกี่ยวพันกับปัญหาระบบกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของทรัพยากรทางทะเล ในการจัดการประมงจึงต้องมีมาตรการในเชิงกฎหมายเพื่อให้เกิดเป็นกติกาสถาปัตยกรรมที่บังคับใช้ได้ อย่างแท้จริง สมาคมชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทยในฐานะภาคชุมชน ได้เสนอมาตรการเพื่อร่างแก้ไขพระราชบัญญัติการประมง

ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นมาตรการการจัดการประมงร่วมกันระหว่างรัฐกับชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาโครงสร้างอย่างระยะยาวได้ เนื่องจากทะเลและทรัพยากรประมง มีพัฒนาการของชาวประมงที่ใช้เครื่องมือหลากหลายประเภทหลายชนิดเป็นเครื่องมือที่ไม่เหมาะสม บางเครื่องมือไม่มีกติกาสถา

ควบคุม จนทำให้ทรัพยากรประมงเริ่มเสื่อมโทรมลง ชาวประมงในหลายท้องที่มีศักยภาพในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างได้ผล และมีข้อเสนอมาตรการคุ้มครองพื้นที่จับสัตว์น้ำ แต่ปัจจุบันมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่กำหนดให้รวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจและการดำเนินการไว้ที่ส่วนกลางเป็นหลัก ทำให้ไม่เท่าทันต่อการคุ้มครองทรัพยากรประมง และแก้ปัญหาวิกฤติของสัตว์น้ำได้

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ได้ใช้บังคับมายาวนาน แม้จะมีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้ง แต่มีบางจุดที่ยังไม่สามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาการรวมศูนย์อำนาจให้เกิดการกระจายอำนาจได้ และเพื่อให้เกิดการรับรองสิทธิ และการมีส่วนร่วมของบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นั้นได้อย่างยั่งยืน ควรมีมาตรการการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐกับชุมชน เพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญได้แก่ การปรับองค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ

- 1) ให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติขึ้น
- 2) เสนอให้มีคณะกรรมการประมงจังหวัดขึ้น
- 3) เสนอให้ชุมชนจัดตั้ง “องค์กรชุมชนประมง” ขึ้น
- 4) กำหนดให้เขตการประมงทะเลที่อยู่ในน่านน้ำไทย แบ่งออกเป็นเขตประมงทะเลชายฝั่ง เขตประมงทะเลนอกชายฝั่ง และเขตประมงน้ำจืด

2. มาตรการในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ในปัจจุบันปัญหาแรงงานข้ามชาติกัมพูชาในเขตชุมชนประมงไทย อยู่ภายใต้ต้นนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาค่าที่ต้องมีการแก้ไข ดังนี้

- 2.1 รัฐควรให้มีการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติตลอดทั้งปี
- 2.2 รัฐควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่เหมาะสม
- 2.3 การจัดตั้งศูนย์ร้องเรียนแรงงานข้ามชาติในชุมชนที่มีแรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่
- 2.4 การจัดให้มีการทำประกันสังคมให้กับแรงงานข้ามชาติ
- 2.5 การทำศูนย์ข้อมูลประวัติออนไลน์แรงงานข้ามชาติในชุมชน
- 2.6 การให้รางวัลนำจับกับผู้ที่แจ้งเบาะแสขบวนการนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อน
- 2.7 การเพิ่มบทลงโทษสถานหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไป

มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย

2.8 การเพิ่มบทลงโทษแก่บุคคลที่นำพาหรือผู้ให้ที่พักพิงแก่แรงงานข้ามชาติที่ลักลอบทำงานผิดกฎหมายในประเทศไทย

2.9 ควรมีการตรวจสอบและขยายผลหลังจากการจับกุมขบวนการนายหน้านำเข้าแรงงานเถื่อนให้มากกว่าเดิม

- 2.10 ควรให้แรงงานข้ามชาติจ่ายเงินประกันตนป้องกันการหลบหนี

2.11 การกำหนดให้แรงงานข้ามชาติกลับไปคลอดยังประเทศของตน

2.12 การคุมกำเนิดแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาในประเทศไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาท ผลกระทบและมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย - กัมพูชา : กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัด จันทบุรี ผู้วิจัยอภิปรายโดยเชื่อมโยงกับพัฒนาการของทุนนิยม ที่เกิดขึ้นในการประมงที่แหลมสิงห์ จากทฤษฎีของพัฒนาการทุนนิยมประมง พบว่า ในการทำประมงเพิงเข้าสู่ระบบทุนนิยมสามารถ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. การประมงเพื่อยังชีพ (Subsistence Production) การประมงเพื่อยังชีพเป็นการประมง ก่อนทุนนิยม ซึ่งปรากฏให้เห็นเด่นชัดคือประมงพื้นบ้าน (Artisanal Fishing) เป็นการประมงเพื่อยังชีพโดยใช้เรือประมงขนาดเล็ก

2. การประมงแบบผู้ผลิตสินค้ารายย่อย (Petty Commodity Production) การผลิตสินค้ารายย่อย เป็นการทำการประมงที่เรียกว่า ประมงพาณิชย์ (Commercial Fishing) ประมงพาณิชย์ในที่นี้เป็นการผลิตเพื่อขาย ไม่ใช่การประมงเพื่อยังชีพ

3. การประมงในระบบทุนนิยมขนาดย่อม (Petty Capitalism) เป็นการประมงของกลุ่มที่เรียกว่า ประมงใกล้ชายฝั่ง (Nearshore Fishing) มีลักษณะของความสัมพันธ์แบบทุนนิยม คือ การประมงใกล้ชายฝั่งนี้จะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตโดยมีการจ้างแรงงานมาทำประมงแม้แต่จะเป็นการจ้างลูกชาย พี่น้องๆหรือญาติมาเป็นกลาสีเรือ นายทุนในประมงขนาดย่อมนี้มีเจตนาในการลงทุนเพื่อแสวงหากำไรในการขยายกิจการประมงของตนเอง โดยเป็นผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมการทำประมงในแต่ละวันรวมถึงการวางแผนการทำประมงด้วยตนเอง

4. การประมงแบบในระบบอุตสาหกรรมทุนนิยม (Industrial Capitalism) เป็นกิจการ การทำประมงขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการจับปลา การขายปลารวมถึง การแปรรูป การจัดจำหน่าย ตามผลิตภัณฑ์ปลา เป็นการผลิตเพื่อขาย (Commodity Production) และแสวงหามูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value) ในรูปของกำไร

จากข้อค้นพบ (Finding) ของวิทยานิพนธ์นี้ พบว่า พัฒนาการทุนนิยมของประมง แหลมสิงห์นั้น ยังอยู่ในขั้นของการประมงในระบบทุนนิยมขนาดย่อม (Petty Capitalism) ซึ่งเห็นได้จากการที่ประมงพาณิชย์หรือประมงเพื่อขายขนาดเล็ก ยังเป็นผู้มีบทบาทหลักในการทำประมง แหลมสิงห์อยู่ การที่ประมงแหลมสิงห์ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทุนนิยมในระบบประมง อุตสาหกรรมได้ อาจเกิดจากเงื่อนไขที่สำคัญหลายประการคือ

1. ช่องทางการตลาดแคบ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปจากผลิตภัณฑ์ปลา ที่จะสามารถเป็นที่รองรับจำนวนสัตว์น้ำจำนวนมาก
2. ทุนในการทำกิจการประมงไม่มาก จึงมีเทคโนโลยีที่ไม่สูง เรือประมงจึงมีขนาดเล็ก
3. ศักยภาพในการจับสัตว์น้ำที่ไม่มาก เนื่องจากเป็นเรือประมงขนาดเล็ก ความสามารถในการจับปลาจึงไม่สูงนัก

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของแรงงานที่มีต่อประมงแหลมสิงห์ พบว่า แรงงานข้ามชาติมีความจำเป็นที่ขาดไม่ได้ของประมงแหลมสิงห์ในปัจจุบัน แต่แรงงานข้ามชาติเหล่านี้ก็ได้มีการถูกขูดรีดในลักษณะที่เรียกว่า การค้ำมนุษย์ เนื่องจากไม่ใช่ทุนนิยมที่ผูกขาดขนาดใหญ่ต้องเร่งการสะสมทุน การขูดรีดจึงไม่เข้มข้น เพราะแรงงานประมงยังรู้สิทธิผลประโยชน์ของตนเอง และการรับรู้ถึงการทำงานที่เสี่ยงอันตราย จึงไม่เกิดการขูดรีดแบบระบบทาสสมัยใหม่ เช่น การกักขังแรงงานบนเรือ เพื่อทำการประมงเป็นเวลาหลายเดือน หรือการที่เป็นเช่นนี้ที่ยังไม่ปรากฏเป็นแรงงานค้ำมนุษย์ในประมงแหลมสิงห์นั้น ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยเห็นว่า อาจมีสาเหตุสำคัญดังนี้

1. ประมงแหลมสิงห์ไม่ได้พัฒนาถึงขั้นประมงอุตสาหกรรมแบบทุนนิยม ที่จำเป็นต้องหากำไรสูงสุดจากแรงงานข้ามชาติเพื่อขูดรีดส่วนเกินให้ได้มากที่สุด
2. เรือประมงแหลมสิงห์เป็นเรือประมงพาณิชย์ขนาดเล็ก จึงออกทะเลไม่นาน เหมือนกับเรือประมงอุตสาหกรรมที่ออกทะเลเป็นปีไม่ได้เข้าฝั่ง
3. เจ้าของเรือประมงแหลมสิงห์มีหลักมนุษยธรรมต่อแรงงานข้ามชาติก็มากกว่า การเห็นประโยชน์จากการทำงานประมงเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาท ผลกระทบ และมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ในการศึกษาแรงงานข้ามชาติที่อยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมขนาดย่อม ดังเช่นการประมงในแหลมสิงห์ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเพิ่มการศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่สำคัญคือ ระบบการจัดการประมง แรงงานสัมพันธ์ กลไกการขูดรีดแรงงาน
2. การวิจัยเชิงสำรวจเรื่องแรงงานข้ามชาติ ในเขตชุมชนชาวประมงทั้งหมด ในเขตภาคตะวันออก
3. ศึกษาแรงงานข้ามชาติในยุคที่ไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการทุนนิยมในประเทศไทย
5. การวิจัยอนาคตเชิงปริมาณ โดยทำการวิเคราะห์ให้เห็นภาพในอนาคตเกี่ยวกับเรื่อง
การเข้ามาของแรงงานงานข้ามชาติกัมพูชา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี